

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Jd 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Jd 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

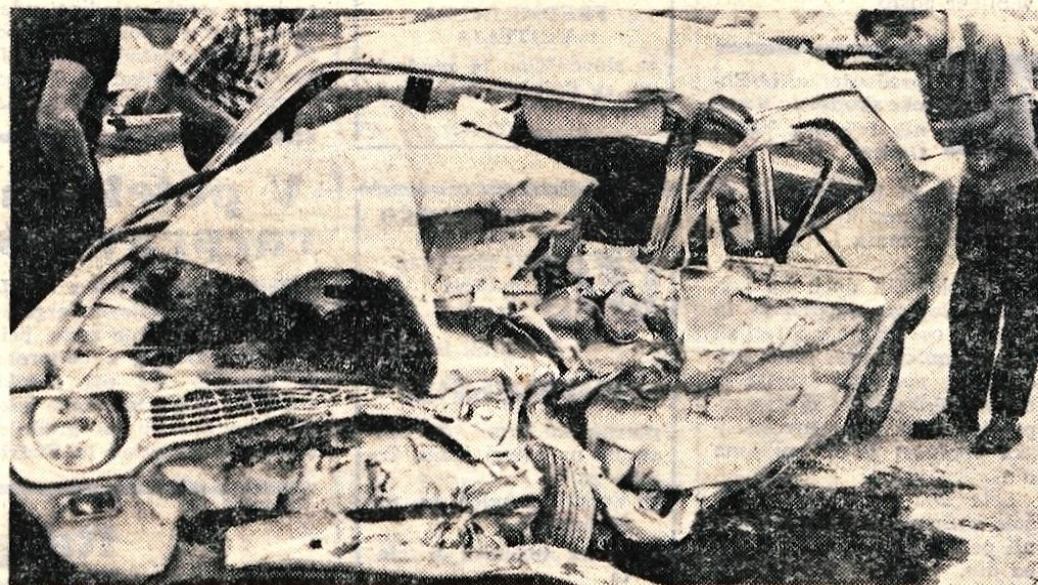
Nedavni obisk predsednika Tita v Dalmaciji zlasti pa še njegovi pogovori s predstavniki zadarske občine so opozorili na nekatere nove elemente v delu zveze komunistov, pred katerimi smo morda doslej preveč zapirali oči. Gre namreč za številne primere neizpolnjevanja sprejetih sklepov, do karzaradi nediscipline nekaterih vodilnih ljudi v zvezi komunistov. Po šestem kongresu ZK leta 1952 se mnogi komunisti niso znašli v novem položaju, v katerem zveza komunistov ni več ukažujoča sila, temveč usmerjajoča idejnopolična moč. Mnogi so namreč mislili, da je dovolj, če govore in pišejo referate, pri tem pa so pozabili, da morajo imeti voditelji najtesnejši stik z vsem članstvom, neposrednimi proizvajalci in z občani v komunih. Pozabljali so tudi, da mora biti komunist bореc za družbeni napredek in da so prav komunisti dolžni preprečiti razne škodljive pojave. Žal se je tudi dogajalo, da je v vrste zveze komunistov prišlo nekaj ljudi, ki so v svojem članstvu gledali zgolj osebne interese in so se kasneje družbenopolitično no pasivizirali. Zato bo treba nujno utrditi disciplino v vrstah zveze komunistov in napraviti selekcijo med tistimi komunisti, ki niso kos svojim nalogam, pa naj gre za kogarkoli.

V zadnjem letu smo v zvezi komunistov dobili tudi precej novih članov. Pri tem nam ne sme biti pred očmi kvalitetno povečevanje števila članov ZK, temveč nam gre zlasti za kvalitetno moč članstva. To pa lahko dosežemo le z drugačno kadrovsko politiko oziroma s tem, da sprejemo v zvezo le ljudi, ki se zavzemajo za razvoj naše socialistične družbe. Ob tem nastopa še drug element in sicer v tem, da se komunisti pri reševanju določenih problemov vse preveč obračajo na vodstva, premalo pa so samoiniciativni. Kot je dejal tovariš Tito: bolje je zagrešiti tudi napake, kot pa držati roke od sebe.

V. G.

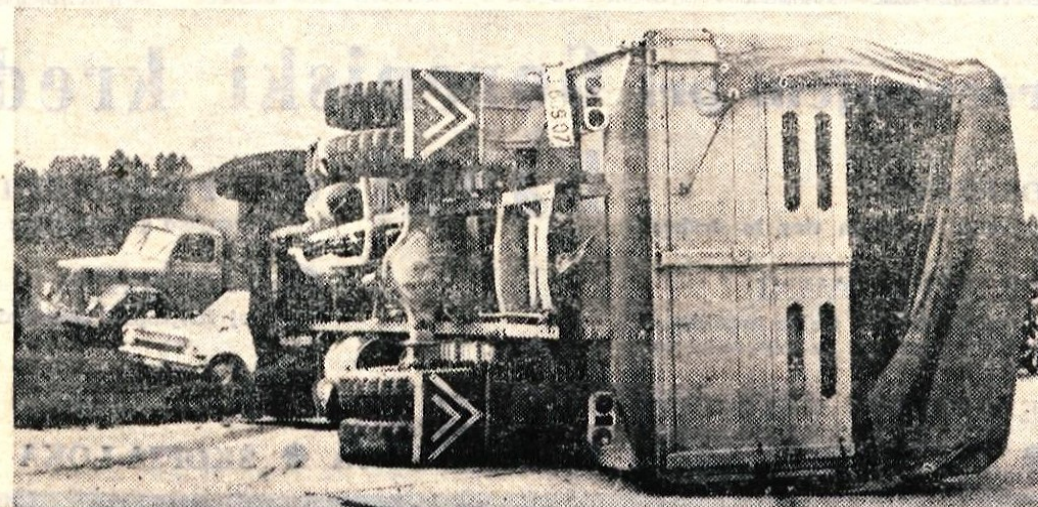

Slovesnosti ob 30-letnici Muzejskega društva Škofja Loka in Loškega muzeja, ki je bila minulo nedeljo, 31. avgusta dopoldne v galeriji na loškem gradu, se je razen številnih občanov in gostov udeležilo tudi veliko število članov ustanovnega odbora društva. Na svečanosti so govorili mnogi znani strokovnjaki, stalni sodelavci muzeja. — Foto: F. Perdan

V ponedeljek, 1. septembra ob 12.08 je prišlo na gorenjski cesti med Kranjem in Naklom do hude prometne nesreče, ki je terjala tudi smrtno žrtev. Voznik osebnega avtomobila LJ-852-73 Albin Pitamic je pri vožnji iz Naklega proti Kranju na ravnem delu ceste iz neznanega vzroka zapeljal na levo stran ceste. V tem trenutku mu je pripeljal nasproti tovorni avto LJ-609-07, voznik Franc Vovk, in je prišlo do čelnega trčenja. Voznik osebnega avtomobila je bil mrtev, medtem ko se je sopotnica v njegovem avtomobilu Silva Nemeč iz Lesc pri Bledu hudo ranila in so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za okoli 20.000 dinarjev. (vg)

— Foto: U. A.

Akcija voznik - pešec, pe- šec - voznik

Zaradi pogostih prometnih nesreč, pri katerih so povzročitelji pešci, se je Uprava javne varnosti v Kranju odločila, da bo v prihodnjih dneh po vsej Gorenjski organizirala akcija Voznik — pešec, pešec — voznik. Kontrolirali bodo, kako pešci prečkajo cesto, če hodijo zunaj naselij oziroma tam, kjer ni pločnikov, po levi strani ceste in kako vozniki motornih vozil ravnavajo pred prehodi za pešce. Miličniki bodo pri lažjih kršitvah pešce in voznike samo opozarjali, večje prekrške pa kaznovali s 5000 stariimi dinarji.

Da je bila odločitev Uprave javne varnosti Kranj za takšno akcijo upravičena, nam pove med drugim tudi podatek, da so v drugi polovici minulega leta pešci na Gorenjskem povzročili 73 prometnih nesreč (od teh 4 s smrtnim izidom).

Zvedeli smo tudi, da namerava Uprava javne varnosti v prihodnjih mesecih pripraviti še več podobnih akcij; tako za voznike avtomoblov in tovornjakov, akcijo o kontroli gum itd.

A. Z.

Javornik — Koroška Bela

Krajevni praznik v spomin na talce

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela vsako leto 4. septembra praznuje krajevni praznik v spomin na prvih pet talcev, ki so jih tega dne 1941. leta ustrelili na Koroški Beli.

4. septembra 1941. leta so v dopoldanskih urah nemški policisti v Lescah ustrelili pet talcev, in to: Josipa Bernarda in Antona Poje iz Lesca; Josipa Dacarja, predvojnega komunista iz Črničca; Antona Mohoriča in Franca Kraška z Javornika.

Morilci so talce pustili ležati na kraju zločina v opomin upornemu ljudstvu, sami pa so se z avtomobili odpeljali nazaj v begunjske

zapore po druge žrtve. Prav ti policisti so z istim avtomobilom čez dobro uro odpeljali pet novih žrtev proti Javorniku. V navzočnosti ljudi so ob enajsti uri dopoldne ob kolih zunaj pokopališkega zidu ustrelili pet domačinov. Padli so Franc Podgornik, Albin Šavli, Franc Freljih, Ludvik Stražišar in Karel Kraguljnik. V poznih večernih urah so jih domačini v skupni krsti položili v zemljo.

V spomin na ta tragičen dogodek krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela slavi svoj krajevni praznik. Pester program obsega vrsto prireditev. V četrtek zvečer bo slavnostna seja družbenopolitičnih organizacij, pred sejo pa bodo v avli delavskega doma na Javorniku odprli spominsko razstavo del slikarja in pisatelja Viktorja Gregorčiča. Viktor Gregorčič je videl ustreljene talce in prizor z morišča še isti dan umetniško upodobil. Samo štiri mesece kasneje pa so Nemci tudi Gregorčiča ustrelili kot talca, ko je bil star komaj dvajset let. V soboto bodo v avli delavskega doma na Javorniku odkrili ploščo, ki bo trajna zahvala občanov železarni Jesenice za pomoč pri graditvi delavskega doma. Po otvoritvi nove dvorane v delavskem domu. Na koncertu bodo nastopili člani mešanega pevskega zbora DPD Svobode iz Trbovelj, Trboveljski oktet in združeni pevski zbor Jesenice.

J. Vidic

Sprejem na Bledu

Inštitut za sociologijo in filozofijo pri ljubljanski univerzi je minuli teden na Bledu pripravil mednarodno konferenco o Mednarodnem programu preučevanja političnega in družbenega spreminjanja. Ob tej priliki je podpredsednik republiškega izvršnega sveta dr. France Hočvar minuli četrtek v vili Bled pripravil sprejem za domače udeležence in tuje objavljene goste.

predsednika občinske skupščine Kamnik tovariša Vinka Gobca

Sprašujemo

— Med mnogimi vprašanji, o katerih se v Kamniku mnogo govori, je vprašanje izgradnje šol. Vemo, da imate v Kamniku na tem področju lepe načrte. Kaj pa njihova uresničitev? Odgovorite prosim, kje in kdaj bodo zgrajene nove šole na kamniškem področju.

Skupščina občine Kamnik je sprejela program investicij v šolstvu, ki ga v celoti izvajamo. Leta 1969 smo po programu zgradili štirirazredno šolo v Duplji v vrednosti 1,5 milijona din. To je prva stopnja bodoče osemletke, ki naj bi bila v celoti zgrajena do leta 1974 v skupni vrednosti 6 milijonov din.

Zastavili smo temeljni kamen za štirirazredno šolo v

Komendi, ki bo zgrajena za občinski praznik leta 1970. Investicija znaša 1,5 milijona din.

V naslednjih dneh bo javni natečaj za adaptacijo in gradnjo osemletke v Stranjah pri Kamniku, kjer smo pridobili že potrebne kredite in bo šola dokončana za dan republike 1970. leta. Investicijska vrednost je 3,5 milijona din.

Leta 1971 bodo adaptirane šole v Smartnem in na Vranji peči v vrednosti 1 milijona din.

V zadovoljstvo vseh občanov, zlasti pa mlademu rodu v Kamniku, ugotavlja skupščina, da gospodarske organizacije z velikim razumevanjem podpirajo program razvoja šolstva in da se program v praksi uresničuje.

Osnovna šola Lesce

RAZPISUJE
prosto delovno mesto
PREDMETNEGA
UCITELJA

za slovenščino in zgodovino, za določen čas, enega leta.

KMETIJSKO
ZIVILSKI
COMBINAT
KRANJ
SKLADIŠČE
(bivši Beksel)

obvešča

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico
- pšenico, tropine itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

KOMPAS ŽIČNICA
ZELEZNICA

OBRATUJE REDNO VSAK DAN od 4. septembra dalje in sicer:

- v delovnikih ob 9. uri dopoldne, opoldne in ob 17.30 zvečer,
- v nedeljah od 9. ure do 17.45 vsako uro,
- izjemno žičnica obratuje izven tega časa vsak čas za večje grupe nad 15 oseb.

Na prijeten jesenski izlet vabi žičnica, Garni hotel in restavracija na Ljubelju.

Seja predsedstva mladine v Savi

V ponedeljek je bila v tovarni Sava seja predsedstva tovarniške mladinske organizacije. Pogovarjali so se o vlogi družbenopolitičnih organizacij v podjetju in delovnem programu do letne konference. Sklenili so, da se bodo savski mladinci udeležili velikega zborovanja ob 50. obletnici ustanovitve ZKJ, Skoja in sindikatov, ki bo 14. septembra v Kozjem na

Štajerskem. Če bo dovolj prijav, bodo organizirali tudi tekmovanje z naslovom Ali poznaš svoj oddelek?

Ker je udeležba na sejah predsedstva slaba, so se dogovorili, da bodo vsakega člana, ki bo trikrat neopravičeno izostal, izključili iz predsedstva. Za izostanek bo potrebno pismeno opravičilo.

J. K.

V petek začetek javnih razprav o šolah v Trziču

Občinska konferenca SZDL v Trziču in krajevne organizacije socialistične zveze pripravljajo skupaj z odborom za gradnjo šol pri tržiški občinski skupščini javne razprave o načrtih za gradnjo novih šol v Križah in Bistrici pri Trziču. Prva javna razprava bo v petek zvečer v Bistrici pri Trziču, medtem ko bodo druge krajevne organizacije razpravljale o načrtih za novi šoli prihodnji teden.

vg

Razprava o civilnem kodeksu

V gradu nad Bistrico pri Trziču že en teden deluje delovna skupina pravnih strokovnjakov. Njihov namen je priprava uvodnega dela bodočega civilnega kodeksa. Bo-

doči civilni kodeks naj bi izhajal iz naših družbenoekonomskih odnosov, ki jih označujeta samoupravljanje in socialistična blagovna proizvodnja.

vg

Z varčevanjem pri Gorenjski kreditni banki

● — DOSEŽETE

visoko obrestovanje hranilnih vlog in deviznih računov;

● — STE ZAVAROVANI

za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti (pogoj: vloga 1000 din vezana na odpovedni rok nad eno leto);

ZATO SE ČIMPREJ VKLJUČITE MED NAŠE VLAGATELJE!

BLED ● JESENICE ● KRANJ ● RADOVLJICA ● ŠKOFJA LOKA ● TRZIČ

● — POSPEŠUJETE

gorenjsko gospodarstvo in s tem

● — DVIGATE

svoj življenjski standard

Nastop firme Forgrove v Jugoslaviji

Novost v ČP Gorenjski tisk

V Golf hotelu na Bledu je bil od 26. do 28. avgusta seminar o pakiranju v farmacevtski, kozmetični in kemični industriji. Pripravil ga je proizvajalec strojev za pakiranje tovrstnih izdelkov — firma Forgrove iz Kölna, udeležili pa so se ga predstavniki farmacevtske, kozmetične in kemične industrije ter predstavniki Casopisne ga podjetja Gorenjski tisk Kranj.

Firma Forgrove iz Kölna, ki je član velikega ameriškega koncerna Baker Perkins, je pripravila ta seminar, da bi jugoslovanske proizvajalce seznanila z novim strojem za pakiranje njihovih izdelkov. Posebnost tega stroja je prilagojenost kvaliteti oziroma materialu, iz katerega je izdelana domača embalaža.

Danes so v Jugoslaviji različni pakirni stroji za drobno (fino) embalažo. Največja težava pri teh strojih pa je, da največkrat niso prilagojeni kvaliteti oziroma materialu domačih zložen (škatic). Prav zato je firma Forgrove, preden se je odločila za prikaz njihovega stroja na našem tržišču, testirala zloženke (škatic) treh jugoslovanskih podjetij: Grafike Novi Sad, podjetja Ognjen Prica iz Karlovca in ČP Gorenjski tisk Kranj. Po daljšem preučevanju in preskušanju škatic (pri čemer pa je imelo podjetje Gorenjski tisk le en mesec časa za proizvodnjo zloženke; ostali dve podjetji pa šest oziroma devet mesecev), se je kölnska firma odločila, da bo na seminarju predstavila zloženko podjetja Gorenjski tisk Kranj.

Praktični prikaz stroja in zloženke, ki imata nedvomno velik pomen za jugoslovanske proizvajalce farmacevtskih, kozmetičnih in kemičnih izdelkov, je bil v okviru seminarja minulo sredo v tovarni

Vedrog v Ljubljani. Tako stroj firme Forgrove kot zloženka podjetja Gorenjski tisk, sta uspešno prestala preskušnjo. Jugoslovanski proizvajalci izdelkov farmacevtske, kozmetične in kemične industri-

Škofjeloški načrt gradnje šolskih objektov se uresničuje

V Gorenji vasi v Poljanski dolini so že izkopali temelje za novo šolo. Imela naj bi 20 učilnic, dograjena pa naj bi bila do decembra prihodnjega leta.

Nova šola v Gorenji vasi bo prilagojena potrebam učencev, ki se morajo v šolo voziti z avtobusi. Od okoli 700 učencev, kolikor jih bo lahko šola sprejela, se jih bo vozilo kar približno 80 odstotkov. Pouk in pa avtobusni vozi red naj bi bila tako usklajena, da učencem ne bi bilo treba čakati na avtobuse, sicer pa bodo imeli na šoli za čakajoče tudi posebne prostore. Urejeno bo tudi pošolsko varstvo.

Gradnja in oprema šole v Gorenji vasi bo stala okoli 590 milijonov. Prihodnje leto nameravajo začeti graditi novo šolo v Škofji Loki. Če ne bo občini uspelo dobiti premestitvenega kredita v višini 300 milijonov, bodo morali gradnjo za leto dni preložiti. Ze septembra letos pa bodo začeli z deli na prizidku otroškega vrtca na Novem svetu. Nova igralnica bo tako povečala prostore otroškega vrtca za okoli 80 kvadratnih metrov, tako do bo vrtec lahko sprejel 35 do 40 otrok več.

V primeri z osnovnimi šolami, kjer se sredstva zbirajo od samoprispevka delovnih organizacij in občanov ter proračuna občine, bodo novi prizidek financirali iz sredstev, ki se zbirajo za otroško varstvo.

Novi otroški vrtec v Škofji Loki za 120 do 140 otrok pa bi po planu začeli graditi že prihodnje leto v bližini nove šole. Obe ustanovi bi tako lahko imeli nekatere prostore

je so bili presenečeni, saj pri proizvodnji več tisoč škatic tako stroj kot zloženka nista niti enkrat zatajila. Skratka, firma Forgrove se lahko pohvali, da se je s svojim strojem uspešno predstavila jugoslovanskim proizvajalcem, podjetje Gorenjski tisk pa je s svojo zloženko dokazalo, da je sposobno in pripravljeno jugoslovanska podjetja oskrbovati z ustrežno embalažo.

in naprave skupne (kuhinja, ogrevanje).

Na skupščini občine Škofja Loka menijo, da do konca leta 1973 ne bo nikakršnih zastojev pri zbiranju sredstev za gradnjo novih šolskih objektov. Do sedaj se je na računu zbralo 330 milijonov starih din. Vsota milijarda in dvesto milijonov starih din pa bo na njihovih računih tudi presežena, največ zaradi višjih osebnih dohodkov.

L. M.

O radovljiškem gospodarstvu

Na četrti skupni seji se bo sta danes (sreda) popoldne sestala oba zbora radovljiške občinske skupščine. Na dnevnem redu je šest točk: predlog odloka o določitvi najnižjega osebnega dohodka delavcev pri zasebnih delodajalcih in predlog odloka o urbanističnem redu, nadalje razprava o gibanju gospodarstva v prvem polletju, predlog o ustanovitvi krajevne skupnosti Zg., Sr., Sp. Dobrava, Mišače, Lipnica in Brezovica, predlog o spremembi in do-

polnitvi statuta občine ter volitve in imenovanja.

Med zanimivejšimi točkami dnevnega reda je prav gotovo razprava o gibanju gospodarstva v prvem polletju. Tako je v gradivu za sejo zapisano, da je večina rezultatov poslovanja gospodarskih organizacij ugodna. Predvidevanja v smernicah gospodarskega razvoja za letos so bila namreč močno presežena. Od predvidenih deset odstotkov se je bruto produkt povečal za 17, predvideni 12-odstotno povečani narodni dohodek se je dejansko povečal za 22 odstotkov itd. Nasprotno s hitro rastjo dohodka pa se kažejo tudi nekateri negativni pojavi. Obveznosti do dobaviteljev so se v občini povečale za 37 odstotkov, terjatve do kupcev pa so narasle za 40 odstotkov.

A. Z.

Investicije kamniškega podjetja Meso

Tridesetčlanski kolektiv kamniškega podjetja Meso se je letos odločil za pomembne investicije. — Pred približno mesecem dni so namreč začeli preurejati klavnico, predelovalni obrat ter hladilnico in sušilnico, vsa dela pa jih bo do veljala okoli 3 milijone dinarjev. Kolektiv bo za ome-

njeno rekonstrukcijo sam prispeval polovico sredstev, za drugo polovico pa so dobili kredit. Kot računajo bodo do konca prihodnjega meseca zaključili rekonstrukcijo klavnice in sušilnice — medtem ko bo obnova ostalih objektov končana do kon-

ca letošnjega leta. Omenimo naj, da bo nova klavnica kamniškega podjetja Meso naj sodobnejše opremljena, saj mesarjem ne bo treba več prenašati zaklane živine z rokami, temveč bodo imeli v novi klavnici na voljo sodobno drsno progo za transport zaklane živine.

V. G.

Predstavljamo vam:

Elito Kranj

67-članski kolektiv trgovskega podjetja Elita iz Kranja praznuje letos 15-letnico ustanovitve podjetja. Da je podjetje v petnajstih letih svojega obstoja doseglo pomemben vzpon, nedvomno dokazujejo podatki, da so prvo leto obstoja ustvarili milijon 480.000 dinarjev prometa, medtem ko letos pričakujejo že dvajset milijonov. Njihova lanskoletna realizacija je znašala skoraj 17 milijonov dinarjev. Poleg povečanih finančnih rezultatov so v trgovskem podjetju Elita povečali tudi obseg prodajaln, saj imajo danes že 14 trgovin z 900 kvadratnimi metri prodajnih površin. Čeprav že nekaj let težijo za specializirano prodajo v svojih prodajalnah, nameravajo to usmeritev v prihodnjih letih še okrepiti. Poleg tega imajo v načrtu številne modernizacije svojih lokalov, gradnjo specializirane tekstilne trgovine za opremo stanovanj, povečanje prodajnega prostora za konfekcijo in razširiti drogerije in fotografski oddelek. Kot računajo, jih bodo omenjena dela veljala okoli 3 milijone dinarjev. Na koncu naj omenimo še to, da je podjetje vse-skozi likvidno in ravno zaradi tega uspe pri proizvajalcih tekstila dobili večje količine kvalitetnega blaga po znižanih cenah.

V. G.

V Maistrovi ulici v Kamniku je podjetje Meso iz Kamnika v sredo dopoldne odprlo prenovljeno prodajalno mesa in mesnih izdelkov. Preureditev je veljala 200.000 dinarjev. Foto: F. P.

Elita
Kranj

POSLOVALNICA

VOLNA

V CANKARJEVI ULICI

razprodaja pletenine

TOVARNE PLETENIN IZ SEZANE

ženski puloverji z dolgimi rokavi od 46,00 din dalje
ženski puloverji s kratkimi rokavi od 29,00 din dalje
moške jope po 97,20 din

Na zalogi tudi pestra izbira volne za ročno pletenje. Maca po 86,00 din.

Trgovsko podjetje ELITA, Kranj vas vabi na ogled velike zaloge.

Dober pridelek pšenice

Po do sedaj zbranih podatkih so poljedelci v Sloveniji letos pridelali 146.783 ton pšenice, od tega 122.492 ton visoko rodnihi sort. Razen tega so pridelali še 17.538 ton rži, 23.550 ton ječmena in 18.772 ton ovsu.

Zanimivi so tudi podatki, na koliko hektarjih površine so bile omenjene žitarice posejane. Pšenico so posejali na 59.049 hektarjih, rž na 11.129 hektarjih, ječmen na 12.399 hektarjih in oves na 11.643 hektarjih. Letošnji pridelek pšenice je v primerjavi z lanskim za 12 odstotkov večji, rži za 8 odstotkov manjši, ječmena in ovsu pa je bilo za en odstotek manj. Poprečni hektarski pridelek je letos v družbenem sektorju znašal 38,8 metrskega stota, pri zasebnih kmetih pa 23,4 metrskega stota.

To je nekaj najvažnejših republiških podatkov o letošnji letini. Ko smo se pogovarjali s kmeti v kranjski občini, smo se prepričali, da drže. Pridelek pšenice je bil izreden, rži in ječmena je bilo

nekoliko manj, oves pa je ostal na lanski ravni. Tako je na primer kmet Senk Alojz s Primskovega pri Kranju posejal pšenico na desetih hektarjih površine. To ni ravno veliko. Zato pa je bil pride-

lek večji in kvalitetno bogatejši. Po žetvi je v svoje kašče pospravil prek 100 mernikov pšenice. Seveda je za takšen pridelek moral tudi pošteno gnojiti. Kupil je prek 3000 kilogramov gnojila in skoraj vsega namenil pšenici. Tudi pridelek ovsu je bil dober, ječmen pa je bil nekoliko slabši.

Zadnje deževje je onemogočilo oranje krompirja, zato je v teh dneh to glavno kmečko opravilo. Kmetje pravijo, da bo letos krompir dober, samo s pobiranjem bo treba pohiteti, saj je čas, ko bi moral biti krompir pobran že mimo.

Kmetje, s katerimi smo se pogovarjali, so zadovoljni tudi z letošnjo košnjo, saj je bila prva dobra, druga (otava) pa zaradi suše mnogo slabša. Pravijo, da bo zadnja (tretja) mnogo boljša.

Ob omenjenih ugotovitvah se sprašujejo, ali je popolna specializacija v našem kmetijstvu zares mogoča, saj kmetijska proizvodnja ni odvisna samo od obilnega gnojenja in mehanizacije, ampak tudi od vremenskih razmer. Tako je bilo letos. Enkrat močno deževje, tako, da je posejano žito skoraj zabilo v zemljo in naredilo nad njim močno skorjo, drugič pa dolgotrajna suša, ki je na letošnjih pridelkih povzročila precejšnjo škodo posebno na peščenih tleh. Sušo bo prav gotovo najbolj občutila repa, ki je začela takoj po sejanju lepo rasti, pozneje pa je skoraj zamrla. Tudi zadnji dež ji ni pomagal. Povrh tega so jo napadle še gosenice in jo kljub stalnemu prašenju na nekaterih njivah skoraj uničile. Zato ni čudno, če kmetje pravijo, da je še vedno boljše gojiti več kultur, kakor pa samo eno. Če ena odpove, pa druga ali tretja gotovo boljše obrodijo.

Dobra letina prinaša s seboj še vrsto drugih težav, ki se vlečejo iz leta v leto in delajo kmetom sive lase. Kam s pridelkom? Kdo ga bo odkupil, ali zadruga ali kdo drug? Zato so besede, da slaba letina povzroča velike težave, dobra pa še večje, marsikje že postale resnica! Če je letina slaba, se kmetijski proizvodi res lahko prodajo po višji ceni, kar prinaša kmetom zaslužek. V nasprotnem primeru se proizvodi

prodajajo po nižji ceni, tako da kmet komaj poplača vloženo delo in trud. O tem bi se morali tisti, ki imajo na vesti kmetijstvo, več in bolj temeljito pogovarjati in najti pametnejše rešitve.

J. Košnjek

Zdrava živinoreja

V prid nadaljnega razvoja Gorenjske je treba vse bolj razvijati živinorejo, da se zadosti potrebam tržišča s primerno kakovostnimi proizvodi. Dobro meso, zdravo mleko in zdrava jajca pa lahko dajejo le zdrave in primerno krmljene živali in učinek dobre reje se kaže predvsem v številu spitalnih živali. Zdrave samice z dobrimi reprodukcijskimi lastnostmi od skrbno izbranih samcih oziroma semenu so osnovno gonilno kolo živinoreje. Motnje v reprodukciji škodijo že manjšim posevstvom kaj šele velikim živinorejskim obratom, ko se posamezne živali prav lahko skrijejo, če pravilno ne skrbimo zanje.

Zavedati se moramo, da samo zdravljenje obolelih živali ni dovolj, seveda pa rezultatov učinkovitega zdravljenja ne gre zanemarjati. Pri reji moramo uporabiti predvsem preventivne zdravstvene mere, izbirati je treba primerne pasme živali in izkoristiti možnosti krmljenja, ki jih daje sodobna tehnologija. K osnovni meri zdravstvene preventive sodi stalno preverjanje zdravstvenega in rejnega stanja živali, dobro pa je, da se vsaj dvakrat letno izvede natančnejši pregled, najprimerneje spomladi in jeseni. Izbor živali za pregled naj bo naključen (pri večjih čredah), ob upoštevanju vseh tistih, ki so slabega zdravja ali pa zaostale v rasti. Pregled naj obsega klinično stanje živali kot tudi laboratorijske raziskave krvi, seča in blata.

Namen teh pregledov je predvsem odkriti prikrita bolezenska stanja, ki nam potem tudi nakazujejo preventivne zdravstvene ukrepe ter odbiro vseh slabih živali, ki kvarijo poprečne črede. Tako izboljšamo ekonomski učinek reje, obenem pa z izločitvijo slabih živali zmanjšamo možnost vdora in razširitve raznih kužnih in zajedavskih bolezni, kar je prvi pogoj normalne in neprekinjene živinoreje.

dr. Bavdek S.

Novi skladišni prostori kmetijske zadruge Cerklje v Voklem. — Foto: F. Perdan

Kmetijska zadruga Cerklje

Nova skladišča v Voklem

V soboto dopoldne so v Voklem ob navzočnosti vodstva kmetijske zadruge Cerklje, njenih kooperantov, predsednika kranjske občinske skupščine Slavka Zaločarja, predstavnikov Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo KZK Kranj in drugih odprli nova skladišča kmetijske zadruge Cerklje.

O gradnji tega prepotrebne objekta je nekdanja kmetijska zadruga Voklo razmišljala že pred 12 leti, ko je bilo na območju kranjske občine še prek deset kmetijskih zadrug. Zal je bila takratna investicija za zadrugo prevelika. Po nadaljnji reorganizaciji kmetijskih zadrug (sedaj so na območju občine tri kmetijske zadruge: KZ Cerklje, Sloga Kranj in Naklo), pa so se lani pokazale možnosti za gradnjo skladišč.

Gradbeno podjetje Agroobnova Ljubljana je kot najugodnejši ponudnik za gradnjo začelo graditi skladišča oziroma stavbo 15. septembra lani, gradnjo pa je nadzorovalo Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj. Vrednost gradnje znaša z vsjo opremo 60 milijonov starih dinarjev.

Zgradba kmetijske zadruge Cerklje bo rabila predvsem za skladiščenje reprodukcijskega materiala (umetnih gnojil in semen), za odkup kmetijskih pridelkov in za zbiranje kož. Razen tega bodo v stavbi lahko shranili traktorje in druge kmetijske priključke v njej pa bo tudi zbiralnica mleka. V stavbi ima zadruga tudi pisarno in stanovanje. Skratka, vsi prostori so bili za razvoj kmetijstva na tem področju zelo potrebni in v prihodnje se bo v Voklem lahko razvil pravi kmetijski center.

A. Ž.

Kmetijski nasveti

Napenjanje goveda

Navkljub boljšemu poznavanju vzrokov obolenja in načinu zdravljenja je še vedno tako: napenjanje vampa pri govedu, imenovanega tudi nadim, povzroča veliko škodo v govedoreji, zato nobeno opozorilo rejcem ni odveč, zlasti v času paše.

Znani so vzroki napenjanja: velika količina mlade krme, ki se v vampu naglo razkroja in tvori veliko plina, paša v detelji pred cvetenjem brez predhodnega krmljenja s suho krmo, zlasti v zgodnjih jutranjih urah, pokladanje uvele, razgrete krme itd. Napenjanje se lahko začne tudi, če žival použije nekatere strupene rastline, če poje preveč koncentratov, ali če se požiralnik zamaši s kakšnim plodom.

● Če kje velja bolje preprečiti kot zdraviti, potem to velja pri napenjanju. Marsikdaj živali ni več pomoči, četudi so na voljo nekatere osnovne priprave: sonda, posebna cev, ter trokar, nalašč za to narejen nož, s katerim prebodejo vamp na levi lakotnici.

Kaj se dogaja v živali, ki se je nažrla mlade črne detelje ali kake druge metuljnice, bujne mlade trave, zelenega žita, pesnega listja ali česa podobnega? V vampu se začne fermentacija, tvorijo se plinski mehurčki, ki se zaradi posebnih značilnosti krme ne morejo združiti ter s pehanjem poiskati pot na prosto. Žival se vse bolj napenja, ozira se proti zadnjemu koncu, če ni pomoči, se začne opotekati in končno pogine, ker se zaduši.

● Vzrokov obolenj ni težko ugotoviti, težje je živali pomagati. Po cevi (sondi), ki jo porinemo skozi požiralnik, ne gre plin, če so plinski mehurčki med zaužito krmo. Potrebno jih je združiti v večje, to dosežemo s stiskanjem vampa in s polivanjem z mrzlo vodo, znane pa so tudi že snovi (fermatin), ki zadržujejo razkrojanje zaužite krme. Pri delu s sondo moramo prednji del živali postaviti višje, da grede plini skozi požiralnik na prosto. Razume se, da je treba gnesti vamp tudi pri uporabi trokarja.

Inž. M. I.

Kaj je z gradnjo trgovine v Gozd-Martuljku?

On dan sem bil v Gozd-Martuljku, pa so me vaščani vprašali, kaj je z gradnjo nove trgovine v njihovi vasi. Vedeli so povedati, da je trgovsko podjetje Rožca že kupilo zemljo za zidavo trgovine, pa menda pristojni organi niso izdali soglasja h gradbenemu dovoljenju oziroma lokaciji. Vaščani so me prosili, naj bi na Jesenicah povprašal, kaj je z gradnjo nove trgovine.

Na vprašanje je tovariš Franček, direktor trgovskega podjetja Rožca, takole odgovoril:

»Lani smo v Gozd-Martuljku kupili 1500 m² zemlje za zidavo nove trgovine. Arhitekt Vešlec je za naše podjetje izdelal idejni projekt, še prej pa urbanistični inštitut v Ljubljani urbanistično dokumentacijo. Ko smo zbrali potrebne dokumente, bi morali dobiti še soglasje cestnega sklada SRS. Cestni sklad SRS pa ni izdal soglasja, češ da je zemljišče za trgovino v rezervatu bodoče hitre ceste.

Predstavniki občinske skupščine in Rožce so obiskali Cestni sklad SRS in jim razložili, da zemljišče, predvideno za novo trgovino leži tako, da zanesljivo ne bo motilo gradnje nove hitre ceste. Na naše pojasnilo je Cestni sklad SRS bil pripravljen izdati soglasje, toda le če Rožca podpiše izjavo, da na svoj riziko sežida objekt, ki ga bo morala porušiti, če bodo to zahtevali interesi cestne službe. Po vsestranskem posvetovanju s predstavniki občinske skupščine in temeljiti razpravi na seji delavskega sveta smo zahtevano izjavo podpisali.

Maja smo že naročili izdelavo glavnega načrta za trgovino. Upamo, da bo SGP Sava že drugi mesec začelo graditi novo trgovino v Gozd-Martuljku, saj je nujno potrebna v tem lepem turističnem kraju. To bo nova samopostrežna trgovina z bifejem, ki bo predvidoma zgrajena že do marca prihodnjega leta.

Te dni zo že zakoličili lokacijo trgovine. J. Vidic

Sindikalne športne igre

V nadaljevanju kranjskih letnih sindikalnih športnih iger v malem nogometu so se v soboto popoldne srečale ekipe Sava A : Exoterm — 4:1 (1:0), Kovinsko podjetje : Projekt B — 2:1 (0:1), Iskra A : Tekstilni center — 1:0 (1:0). V ponedeljek popoldne pa so tekmovala ekipe LIK : Projekt A — 2:1 (0:1), Projekt B : IBI — 1:2 (0:2), Exoterm : Kovinsko podjetje

— 0:3 (0:1), Sava B : Iskra B — 0:2 (0:1).

Ker ekipa Tekstilindusa A v prihodnje ne bo tekmovala, bo namesto nje nastopila ekipa Sava B. Tako bo v petek popoldan na programu srečanje Sava B : Elektro in Kovinar : Tekstilindus B. V soboto popoldan pa bodo tekmovali: Sava A : Iskra B, IBI : Sava B, Kovinsko podjetje : Elektro in Projekt B : Exoterm. A. Z.

Trije mladi objestneži pred sodiščem »Proslavljali smo fantovščino in odhod k vojakom«

Trije mladi fantje, Matjaž Mejavšek (19 let), Ervin Jakopič (19) in Leopold Mulej (24) — prva dva doma z Bleda, Mulej pa iz Radovljice, so minuli torek, 26. avgusta, zvečer začeli proslavljati. Ervin Jakopič bi moral naslednji dan na odsluženje kadrovskega roka, Leopold Mulej pa je najavil fantovščino.

Začeli so s pivom v Golf hotelu na Bledu, nadaljevali s konjakom, pelinkovcem in vinom v restavraciji Bled, končali pa spet s pivom v Kazini na Bledu. »Veselo« razpoloženi so bili z vsakomur pripravljeni proslaviti njihov dogodek. Vendar pa mirni nemški državljan v Kazini ni kazal zanimanja za njihovo veselje. Ker ni hotel piti ponujenega piva, je Jakopiča to razdražilo in ga je z njim polil. Kasneje je z njim obračunal še Mulej, ki je mislil, da ga je nemški državljan namerno spotaknil (tako se je zagovarjal v ponedeljek na občinskem sodišču v Radovljici). Proslavljanje se je okrog 11. ure zvečer končalo v Kazini, ko so mladi objestneži grobo in nasilno pretepli še natakarja in vratarja Park hotela.

silno pretepli še natakarja in vratarja Park hotela.

Ta »izrazit primer nasilništva«, kot je na obravnavi dejal javni tožilec Boris Setina, je fante pripeljal v pripor, v ponedeljek popoldne pa je bila proti njim na občinskem sodišču v Radovljici kazenska obravnava.

Po daljši razpravi — zaslišanju obtožencev in prič (vsi trije obtoženci so priznali krivdo) je tričlanski senat občinskega sodišča Matjaža Mejavška oprostil, Jakopič je bil kaznovan s 30 dni zapora, Mulej pa s 45. oba pa bosta do pravnomočnosti sodbe še naprej ostala v priporu.

Jakopič in Mulej sta pred tem že prišla navskriž s predpisi o javnem redu in miru; prvi dvakrat drugi pa štirikrat. In čeprav je sodišče upoštevalo mnenje zagovornika in Jakopiča ter Muleja mlo kaznovalo, Mejavška pa oprostilo (njegov primer bo obravnaval sodnik za prekrške), je sodnik Miroslav Šujca v obrazložitvi sodbe dejal, da alkohol ni in ne more biti opravičilo za kaznivo dejanje. A. Z.

LUBNIK — Na posvetu predstavnikov planinskih društev Gorenjske, ki je bil v soboto in nedeljo v planinski postojanki na Lubniku nad Škofjo Loko, so se med drugim dogovorili, da bodo prvi dan planincev praznovali na Gorenjskem v soboto in nedeljo, to je 13. in 14. septembra. Obiskali bodo vse znane planine in vrhove na Gorenjskem. —an

GORJE — Svoj krajevni praznik so v Gorjah proslavili v soboto, 30. avgusta, v dvorani TVD Partizan. Nastopila je znana gôrjanska godba na pihala v narodnih nošah, odlična folklorna skupina, ki jo vodi Božena Repe in recitatorji osnovne šole. Program je zelo uspel. Zal je bila dvorana, ki sprejme 250 ljudi, le dvotretjinsko zasedena. Mar so ljudje pozabili na žrtve NOB in hudo preteklost? J. A.

Človek in njegov svet

Kadar se neki likovnik prvič predstavi javnosti, je to vedno zanimiva reč. Kako ga bodo sprejeli ljudje, kakšen bo odmev na njegova dela? Do malo znanih ali nezanih imen, do razstavljalcev, o katerih doslej — čeprav morda po krivem — še ni bilo dosti slišati, so obiskovalci vedno hudo kritični, strogi. Ne zaupajo mu povsem, podzavestno ga imajo za diletanta. Ugodne ocene ter pohvale in če hočete, tudi velik obisk, zavoljo tega navadno že pomenijo uspeh. In ob prvi razstavi slikarja Franca Šubice — Ajda, ki je po stenah škofjeloške knjižnice razobesil trideset svojih platen, ne moremo zapisati drugega kot peščico pohvalnih besed. Čeprav so jo odprli v času III. Groharjeve slikarske kolonije, v dneh torej, ko je bila pozornost večine kritikov, likovnih strokovnjakov in javnosti obrnjena drugam, k že priznanim mojstrom čopiča, ni ostala brez odziva. Mnogo Ločanov si jo je ogledalo in spodbudne besede, ki smo jih zasledili med listanjem po knjigi gostov, zgovorno pričajo, da so Ajdove podobe zapustile zelo ugoden vtis.

Franca Šubice je izrazil figurativnik. Na skoraj vseh svojih platnih prikazuje človeka v najrazličnejših trenutkih njegovega obstoja, spremlja njegovo pot skozi življenje, veselo, žalostno in razburljivo dogodke, s katerimi nam postreže vsakdanjost. Roj-

stvo, brezskrbno otroštvo, ljubezen, materinstvo in družina na eni strani ter žalost, lakota, vojna, trpljenje in smrt na drugi so motivi, ki ga privlačijo, ki jim posveča ves svoj umetniški dar. Bolj kot sama tehnika slikanja, očitno že dognana, utrjena (slednje je edino, kar bi avtorju lahko šteli v slabo, saj ga utegne utesniti, mu otopiti čut za iskanje novih risarskih in barvnih rešitev) pritegne svojstven način obdelave motivov. Šubice skuša hkrati, na eni sliki, prikazati človeka v različnih obdobjih; brezskrbnega otroka, ljubečega dekleta, pridno mater in izžeto starko. Ali pa nariše dva obraza iste žene, obraza, katerih poteze izpričujejo določeno čustvo, razpoloženje in ki ju slikar pojasni z upodobitvijo dveh različnih dogodkov v življenju obravnavane osebnosti, izrisanih na konceh platna.

Ajdova dela — z izjemo slike Škofje Loke, posvečene mestu, ki mu je prvo omogočilo samostojno razstavljanje — so prav gotovo nekaj posebnega, vredne ogleda. Seveda mora preteči še precej časa, preden bomo o ne navadnih platnih lahko izrekli dokončno oceno. Realistični slog in psihološko-socialna motivika sta verjetno šele začetni korak na poti Šubičevega likovnega razvoja. Slikarski filozof — kar Ajdo nedvomno je — nikdar ne preneha iskati novih izraznih možnosti. I. G.

Seminar v Trziču

Delavska univerza v Trziču je 2. in 3. septembra pripravila seminar za vse prosvetne delavce občine. Na seminarju so predavali vidni družbenopolitični delavci in strokovnjaki iz področja šolstva. Seznanili so se z nekaterimi aktualnimi pogledi na enotno osnovno šolo, govorili so o izkušnjah dosedanjega dela temeljne izobraževalne skupnosti, o lankoletnih uspehih in nalogah v novem

šolskem letu, razpravljali o idejnih načrtih za novi šoli v Križah in Bistrici ter se seznanili z aktualnimi vprašanji družbenopolitičnega in gospodarskega življenja občin. Ker letos poteka sto let od ustanovitve osnovnih šol na Slovenskem, je prof. Vincenc Znidar kustos slovenskega šolskega muzeja spregovoril o Svetlih trenutkih v stoletnem obdobju slovenskega osnovnega šolstva. —E. V.

Kulturne vesti

TRZIČ — Pod pokroviteljstvom tovarne Peko bo turistično društvo Trzič 7. septembra organiziralo prireditve z nazivom šušarska nedelja, ki naj bi v prihodnje postala tradicionalna. Obiskovalcem se obeta cela vrsta zanimivih nastopov, koncertov, predstav in drugega, ki bodo nedvomno prava paša za oči. V programu sodeluje več kulturnih in zabavnih skupin, med njimi trziška godba na pihala, DPD Svoboda Trzič — njeni člani nameravajo gledalcem predstaviti sejo čevljarkega ceha — ter domača folklorna skupina Karavanke. Ob tej priliki bodo predvajali tudi film o Trziču, odprli razstavo Zgodovinski razvoj trziškega čevljarstva, priredili fešto, pojedino čevljarkega ceha ter gledalce seznanili z zanimivostmi iz čevljarkega življenja, ki jih bodo pripovedovali poznavalci, in to v pristnem domačem narečju.

SPORTNO DRUSTVO
TRIGLAV KRANJ
razpisuje

honorarno delovno mesto
tehničnega sekretarja

Pisмено naj se prijavi
upokojenci, ki imajo ve-
selje do dela v športni
organizaciji.

Pogoj dela: po dogovoru.
Prijave sprejema izvršni
odbor SD Triglav Kranj,
do zasedbe delovnega me-
sta.

KINEMATOGRAFSKO
PODJETJE KRANJ

POTREBUJE

za svojega sodelavca

prazno
ali opremljeno sobo,
lahko tudi s kuhinjo v Kranju.
Telefonirajte na tel. št. 21-122.

OBLEGANJE LENINGRADA

3. nadaljevanje

Pripovedovalj so mu o uničujočem ognju Nemcev, o strahotnih jeklenih tankih, o padalcih, ki se spuščajo za hrbet branilcem in napadajo od zadaj. Nemci so premočni, neusmiljeni, nepremagljivi.

Med prodorom na Lugi je Leeb po radiu govoril svojim četam: »Vojaki! Pred seboj imate le še ostanke boljševiske armade in poslednje prebivalce Leningrada. V mestu ni več ljudi. Se zadnji sunek in armadna skupina »Nord« bo slavila zmago.«

V teh besedah je bilo mnogo grenke resnice. Ko je bil prenehal odpor na enem mestu, se je zrušil skoro na vsej črti. Dvajsetega avgusta so Nemci drveli že prek vse luganske fronte, pot proti Leningradu je bila prosta.

Tega dne je Ždanov sklical posvet vseh leningrajskih partijskih aktivistov. Prihajali so rdečebrobrenih oči, upadlih lic, izčrpani do onemoglosti, obupani. Mnogim so za pasovi tičali bajoneti. Prišel je Vorošilov in spregovoril prvi. S palico je razlagal na zemljevidu obrambne položaje mesta. Nato je Ždanov žarečih oči podal slovesno izjavo: »V najkrajšem času moramo vse prebivalce pripraviti za boje po cestah. Napeti moramo vse sile, kar jih še imamo, da bomo pred Leningradom izkopali fašizmu grob.«

Drugega dne so na hišah viseli ogromni lepaki s proklamacij. Klicali so ljudstvu: Sovražnik je pred vrati!

STALINOVE SKRBI

Ždanov in Vorošilov sta imenovala obrambni svet, ki naj bi vodil počestne borbe. Mesto so razdelili na 150 obrambnih okrajev in v vsak okraj poslali delovni bataljon — 600 ljudi, mož, žensk in mladincev, oboroženih z vsem, kar je bilo v mestu še količkaj orožju podobnega. Tako si videl borbe z ročnimi granatami za pasom, puškami in lovskimi puškami, pa tudi sulicami na ramah, s strojnimi, pištolemi, revolverji.

Po cestah so vzdavali cemente stebrice kot obrambo proti tankom, tako imenovane zmajeve zobe, na obrambnih vhodih v mesto so vlačili skupaj na vse kraje štrleče železniške tise. V stanovanjskih predelih so nastajali bunkerji, strojnična gnezda in pasti za tanke. V parkih in na polju so zakopavali kvišku moleče tramove, na katerih naj bi se razletela pristajajoča letala.

26. avgusta so Nemci zasedli železniško postajo Ljuban, 80 km jugovzhodno od mesta. Ždanov je od Stalina telefonično zahteval nujne okrepitve. Stalin mu je obljubil štiri polke padalcev, deset pešadijskih bataljonov in tanke, kar jih bodo v naslednjih štirih dneh izdelali v tovarnah Kirov in Izorsk.

Te leningrajske tovarne so bile med največjimi sovjetskimi izdelovalci tankovskega orožja. Vsi njihovi izdelki so doslej kljub kritičnemu položaju Leningrada odhajali v Moskvo. Zdaj je leningrajska fronta dobila 25—30 tankov. Več teh 52-tonskih orjakov niti pobarvanih ni bilo, poslali so jih v boj v bleščecem se jeklenem oklepu.

Čeprav je bil Stalin še vedno živčen in potr, se je na svoj pedantni način vmešaval v vse podrobnosti leningrajske obrambe. Namestniku Ždanova, ki je vodil obrambna dela, je vsak trenutek dal telefonična navodila za gradnjo barikad. Ko je slišal, da sta Ždanov in Vorošilov sestavila obrambni svet, je podivjal, dal Ždanova in Vorošilova poklicati k telefonu in ju oštel, kako jima pride na misel storiti kaj takega brez njegovega dovoljenja. Uradno ju je ukoril in odredil reorganizacijo in novo zasedbo obrambnega sveta. Kaj je privedlo zaskrbljenega diktatorja do teh ukrepov, ni jasno. Najbrž je tičal za tem Beria, šef tajne policije. Beria je skušal z vsemi silami prepričati, da bi nastajale civilne organizacije, tako odredi milice ali partizanov — vse to naj bi bilo vedno v rokah policije. Morda pa se je Stalin tudi bal, da se Leningrad ne bi predal Nemcem, kajti Beria mu je vedno prišepetaval, da se na Leningraščane ni zanesli, da so nezanesljivi.

TEMNA MAVRICA

Ali je bilo v tem kaj resnice? Menda ne. Res pa je, da je med Petersburgom in Moskvo že od nekdaj vladalo hudo nasprotje. Čeprav zavredni Rusi, so se Petersburgžani vedno prištevali »Evropelcem«, saj so na stečaj odprli vrata civilizaciji in kulturi. Stari Sankt Petersburg je živel življenje Pariza in Rima — in vedno zviška gledal na ortodoksko Moskvo. In ta stari antagonizem ni prenehal niti v novi državi, nasprotno, še povečal se je. Ko je leta 1918 Lenin, boječ se nemške nevarnosti, prene-

sel »začasno« sedež vlade iz Petrograda v Moskvo, so Peterburžani, ki so bili tako ponosni na svojo prestolnico, na svoj ljubljani »Piter«, občutili to kot hudo ponižanje. Po dvesto letih je nadvlada Pitra prešla na Moskvo.

V prvi dobi Stalinove vlade je bil v Leningradu partijski sekretar Sergej Kirov, mlad, nadarjen voditelj, ki mu je centralni komite popolnoma zaupal. Dne 1. decembra 1934 pa je udri v partijski urad neki Leonid Nikolajev in Kirova ustrelil. Umoru v Leningradu je sledil nezasišlan teror. Na tisoče in tisoče ljudi je bilo aretiranih, poslanih v taborišča ali ustreljenih. To je bil začetek čiščenj v letih trideset, ki so trajala domača do začetka druge svetovne vojne.

Zlasti je bilo hudo v Leningradu samem. Po Stalinovi smrti so bile potrjene vesti, ki so se jele širiti med ljudmi takoj po umoru Kirova, da namreč umor nikakor ni bil dejanje nepreračunljivega fanatika, temveč da ga je naročil Stalin sam, izvedla pa tajna policija.

Res je tedaj, da neusmiljeno, nespametno ter neupravičeno grozotno preganjanje ni zapustilo ugodnih posledic, res je morda tudi, da so si Leningraščani na tihem želeli padca Stalina, vendar pa je bilo med njimi mnogo trezno mislečih mož, ki so videli tudi drugo stran medalje in na njej podobo Hitlerja. Pa še nekaj je bilo, kar jih je vodilo v neizprosni boj proti okupatorju. Tudi oni so bili revolucionarji, nadvse so ljubili svoje rodno mesto, bilo je njihov ponos. Ljubili so svojo domovino, čeprav njihova revolucija ni bila tiste vrste kot Stalinova.

In tako so Leningraščani stopili na trnjevi poti strahot, odrekovanja, lakote, umiranja ter jasno dokazali, da so zvesti sinovi svoje nesrečne domovine, po kateri so divjale in morale hitlerjanske horde.

ZELEZNI OBROČ

Se nikoli se ni zdelo mesto tako lepo kot tistih štirinajst dni ob prehodu v september. Nad njim se je bočilo jasno modro nebo in na širokih alejah so žarele lipe v čudovitih zlatih in škriatnih barvah. Pod njimi pa so po tratah poganjale iz tal cele preproge gob — slabo znamenje, so tožile babuške, stare mamice in se tesneje zavijale v ogrinjala — mnogo gob, mnogo mrtvih . . .

Slavni ansambli so zapustili mesto — godbeniki filharmonije, igralci Puškinovega dramskega gledališča, pevci in pevke ter balet akademске Kirove opere. Mestna javna knjižnica je izselila 360.000 dragocenih tiskovin, obrambni svet je demontiral 86 tovarn in odpeljal stroje, ravnatelj Orbeli je neumorno spravljal v zaboje preostale vrednote Erenitaže in jih pripravljaj za transport.

Coklice in kisló mleko

V nedeljo je bil na Krvavcu tradicionalni Coklarski dan, na katerem se je veselilo prek 1000 ljudi

Coklarski dan se je začel že v soboto zvečer, ko so na Krvavcu zakurili kres in rajali pozno v noč. Pravo veselje pa se je začelo v nedeljo dopoldne. Radovednežev in vnetih obiskovalcev Krvavca ni manjkalo. Prišli so iz Ljubljane, Kranja, Skofje Loke, Domžal, pravzaprav od vseh povesod. Med njimi je bilo tudi 30 Korošcev iz Železne Kaple, ki so zaradi prireditve za en dan podaljšali bivanja na Krvavcu. Gotovo jim ni bilo žal, saj je bilo vreme lepo in prireditev zanimiva.

Pričeli so z ocenjevanjem mleka in mlečnih izdelkov kmetov iz okoliških vasi. Najboljše mleko in njegove izdelke so na komisiji mizo postavili: Tone Slatnar, Valentin Grile in Franc Močnik iz

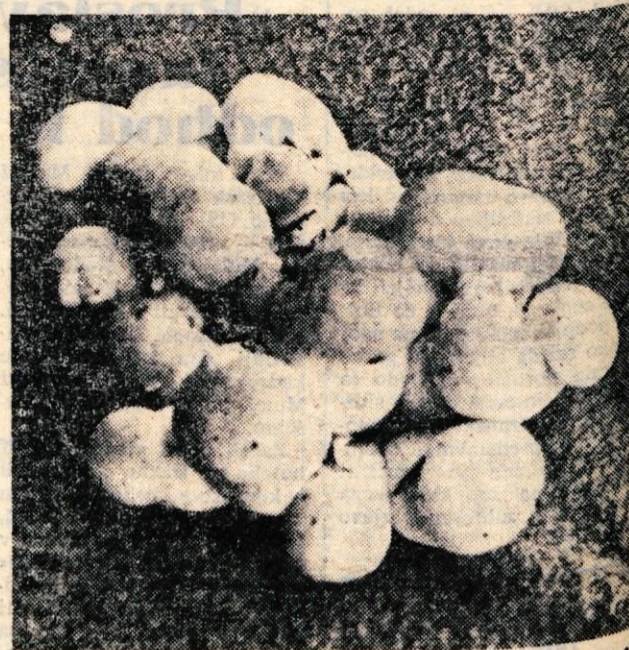
Ambroža ter Marija Škrjanc iz Stiške vasi. Organizatorji so jih tudi nagradili.

V domu je bilo že od jutra dalje veselo rajanje, na kegljišču pa so neutrudno kegljali za srnjaka, katerega do poldneva še niso ujeli! Hrane, posebno tekoče ni manjkalo, sploh pa kislega mleka in pravega krvavskega sira ne.

Tudi brez izvolitve miss ni šlo. Tisti, ki je zbrala največ majhnih lesenic coklic, je pripadel zvenec naslov »Miss coklic.«

Prireditev je organiziralo cerkljansko turistično društvo, na pomoč pa so priskočila tudi nekatera kranjska podjetja.

J. Košnjek

Kdo pravi, da letos ni gob? Upokojenec Franc Družnik z Blejske Dobrave nam je postregel s 25-člansko gobjo družino jurčkov. Zena pravi, da je Franc navdušen gobar in najde gobo celo pod kostanjem na dvorišču — Foto: A. U.

TEKSTILNA
TOVARNA
SUKNO ZAPUŽE
p. Begunje na Gorenjskem

obveščā

CENJENE ODJEMALCE,
da smo spremenili delovni čas v naši prodajalni tekstilnega blaga v Zapužah.

Odslej nas lahko obiščete vsak delovnik od 6. do 18. ure.

Kovačevi z Javornika (3) Gostilna je bila včasih v vsaki vasi

Tistega dne, ko sem bil prvič na Joštu in ko je bilo na Javorniku žegnanje, se je tam zbralo veliko ljudi. Po maši sta odšla oče in stric v gostilno. Mežnarjeva gostilna na Joštu je bila včasih daleč okrog znana po dobri postrežbi in izvrstnem vinu. Gostilna je bila okoli sto let v rokah ene družine. Mežnarjevi z Jošta so bili precej bogati ljudje. Nekaj let pred prvo svetovno vojsko so se preselili v Kranj, kjer so odprli znano gostilno pri Joštarju.

V tistih časih je bila na vrhu Jošta samo cerkev, mežnarija in župnišče. Planinski dom so postavili šele nekaj desetletij pozneje. Župnišče je bilo zelo dolgo pognje, katerega dve tretjini pa sta bili zapuščeni in v razpadanju. Ker je romanje opešalo, ni bilo več potrebnih toliko prostorov za romanje.

Pod Jošta zvon spadajo vasi Rakovica, Zabukovje, Pševno, Javornik in Čepulje. Kljub temu, da so te vasice zelo majhne (leta 1910 je živelo v Rakovici 18, v Zabukovju 100, v Pševnem 54, na Javorniku 58 in na Čepuljah 42, ljudi), so bile razen Mežnarjeve gostilne na Joštu v teh krajih gostilne še: pri Benku v Rakovici, pri Draj-

nerju v Pševnem, pri Končovcu na Javorniku in pri Cavnarju na Čepuljah. Razen gostilne na Čepuljah danes ni nobene več.

Naj ob tej priliki povem nekaj o gostilnah nasploh v mojih mladih letih! V Besnici so bile tri gostilne: pri Mehavcu, pri Stiheljnu in pri Znidarju. V Stražišču so bile razen tistih dveh na Laburah in Gašteju še pri Pukeljnu, Korošču in Benediku.

V Kranju je bilo približno 30 gostilen, kar je bilo za okrog 3000 Kranjčanov gotovo preveč, pa so vse dobro usevale. Pridno so jih namreč obiskovali kmetje iz okoliških vasi, posebno ob nedeljah in ponedeljkih. Kranjčani pa so radi hodili v gostilne po okoliških vaseh.

Takrat gotovo najbolj obiskovana gostilna je bila pri Francku (Pavlinu) v Podbrezjah. Ker je bil gostilničar tudi vinski trgovec, je točil vedno zelo dobro vino; to so Kranjčani dobro vedeli.

Druga gostilna, ki so jo Kranjčani prav tako zelo obiskovali, je bila pri Turku v Rovtah. Za obisk teh dveh gostiln je bilo najbolj pripravno iti z vlakom v Podnart, od tam pa je ena kot druga oddaljena le okrog 40 minut peš hoje.

Kranjski trgovci, profesorji, lovci in drugi so zelo radi hodili v Rovte. Nekateri so odšli že v soboto in tamkaj prespali, drugi pa so prišli v nedeljo zjutraj. Pozimi so igrali karte, domino in marjanco, pozimi pa so največ kegljali. Gostilničar Turk je imel na zalogi vedno dobro pijačo in daleč okoli znani domači brinjevec, ki ga je sam kupal; vedno je imel pripravljene dobre klobase, šunke in druga jedila.

Nekateri so prišli z vlakom, drugi, ki so radi pešali in ki jih je navadno vodil znani planinec in profesor Anton Zupan, pa so peš odšli iz Kranja zjutraj in nato čez Jošta in Mohorja do kosiča prišli v Rovte, kjer jih je druga družba že čakala. Zvečer so se vsi skupaj vračali domov preko Podnarta.

Gostilničar Turk je znal ravnati z ljudmi, zato je bil zelo priljubljen. Bil je dvakrat oženjen, imel je vsega 20 otrok; z vsako ženo po 10. Ta Turkov rod je danes raztresen po vsej Sloveniji.

Danes imamo po vaseh v primerjavi s tistimi časi zelo malo gostiln. Razmere so se spremenile. Včasih si zvedel vse novice v gostilni, zdaj pa to več ne drži, ker skoraj vse prej zveemo iz radia in časopisov. Vendar je po eni strani škoda, da teh gostiln ni več; zanje nismo našli pravega nadomestila. Gostilna je bila včasih vaški družabni prostor, kjer so se shajali domačini. Tudi vsak tujec, ki je prišel v vas, se je najprej oglašil v gostilni. Tu so se izmenjavale misli, tu so se ljudje na razne načine zabavali. To niso bili omejeni zaprti klubi; v gostilno je lahko prišel vsak. Razni kulturni in zadrudni domovi tega ne morejo enakovredno nadomestiti. Ker teh gostiln več ni, nam posebno v manjših vaseh nekaj manjka.

Zdaj pa se vrnimo spet na Jošta!

Ko sta oče in stric prišla iz gostilne, smo se vrnili na Javornik. Tam nas je že čakalo dobro kosilo, kakršno je v navadi za žegnanje.

Moj stric — njegovo ime je bilo Joža Sedlar — je bil izredno nadarjen človek; prav tako tudi njegov brat, lastnik Benkove gostilne v Rakovici. Ta je bil hkrati gostilničar, mlinar in kovač, najbolj znan daleč okrog pa je bil po tem, da je zelo dobro drl zobe. Vsak dan je imel nekaj pacientov, ki so prišli tudi od zelo daleč; med njimi je bilo dosti Ljubljancov. V Kranju takrat še ni bilo zobozdravnika.

Stric na Javorniku pa je bil tudi izkušen kovač, čebelar, navdušen lovec in izvrsten godec; vabili so ga na razne občeti, veselice in druge svečanosti. Bil je tudi zelo dober humorist.

France Kozjek

(Naprej prihodnjič)

**Gorenjski kraji
in ljudje**

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

31

»No, mehko srce je imel, vselej mehko srce, čeprav je bil v besedah marsikdaj zloben. Toda zloba na ustnicah, ni zloba v srcu. Te ni poznal nikoli. A očeta ni cenil, vsaj tako ne, kakor bi ga že zaradi spoštovanja moral...«

— Oče se nikoli ni pretegnil. Zato je dočkal lepo starost, — je govoril še lani, potem pa sta preresetala vso družino od sestre Neže do Francike, ki je prav dobro poročena v Celju.

»Gostilničarja in posestnika ima. Ni ji slabo. Najbrž se me bo sramovala ob srečanju pred možem; ta me bo bržkone prav tako pisano gledal, kakor da prihajam z drugega sveta. In tisti Nežin oficir tudi. Mogoče bi me bila vesela samo še Karla in Josip. Toda teh dveh ni. Josip je v Parizu, če je še živ in če še suče šivanko. Karla pa je mrtva, mrtva. Končala je v Ljubljani...«

— Ne samo pred materjo, tudi pred Karolino se čutim krivega, — se je Janez ob njunem snidenju pred tremi leti obtoževal, saj je ni on pognal v samomor, marveč neka druga oficirska baraba, ki ji je obljubljal zakon, pa ji je dal samo svojo bolezen, o kateri so baje celo poročali časopisi, klerikalni »Mir« v Celovcu, ki je poročal o Karlinini smrti.

— Niso poročali zaradi nje, pljuniti so hoteli name, — mu je Janez pokazal izrezek iz tistega časopisa, v katerem je pod naslovom SAMOMOR ŽENSKÉ dne 15. maja 1907 (da, glej, zdaj se spominja, natančno spominja datuma) pisalo, da je v petek zvečer tridesetletna kuharica Karolina Cankar skočila v Ljubljani s šentjakobskega mostu, v reki, narasli od večdnevnega deževja, plavala do franciškanskega mosta, nato pa izginita v motnih valovih.

— Samomorilka je sestra slovenskega pisatelja Ivana Cankarja in je baje zaradi neke ne-

ozčavljive bolezni poiskala smrt v valovih Ljubljani.

»Da, tako je pisalo,« se spominja Francelj.

— Kaj bi? Pogumna je bila. In nesrečna! Nesrečnim pa je življenje smrt in smrt življenje, — je tolažil Janeza.

— To si lepo povedal, — je rekel Janez, vseeno pa se ni nehal obtoževati, da za Karolino ni zadosti skrbel in se je na Dunaju celo sramoval, podobno kakor nekoč matere, ko ga je prišla obiskat in ga čakala pred ljubljansko realko. Pri Löfflerjevih je stanoval in Karolina je bila tiste čase na Dunaju, kjer je služila. Prihajala ga je obiskovat, on pa...

— Vsak človek, tudi najbližji, ti postane nadležen, če nenehno trka na tvoja vrata in te moti pri delu, — bi rad ustavil Janezove samoobtožbe, a jih ni mogel. Janez je govoril in se izpovedoval, kakor da bi bil pred spovednikom.

— Pri Kristanovih sem bil... pri Adi in Etbnu, ki sta tik pred vojno odšla v Ameriko... Tja sem šel, ko sem zvedel, oziroma našel njeno poslovilno pismo...

Janez je govoril o tem razmišljeno in nepovezano, vpletal v pripoved svojo takratno kandidacijo pri državnozbornskih volitvah za poslanca Jugoslovanske socialnodemokratske stranke in Karlinin samomor, ki ga je storila tiste dni pred samimi volitvami in ki so ga nasprotniki izrabili v boju proti njemu. Tudi slovenski koroški katoliški »Mir« je objavil tisto novico zaradi njega, čeprav je bila objavljena dan po volitvah, a je bila po Janezovo prav gotovo namenjena, da bi izšla na dan volitev, če že ne dan poprej, ko bi bilo mogoče in ko bi Karolina ne izbrala za dan smrti petek.

— Vse se je dogajalo pri belem dnevu. Ljudje so videli, kako je skočila z mosta v naraslo Ljubljani in pri tem zadela z glavo ob mostni slop in najbrž že takrat omedlela. »Mir« ni pisal resnice, ko je zanikal, da je plavala do franciškanskega mostu. Ljudje so jo videli. Hoteli so jo rešiti, a niso mogli odvezati čolna ali pa se jih je pri čolnu nabralo preveč, da bi mogli s čolnom naglo za njo. Tako je izginila v valovih... Jaz sem bil ta čas v Tivoliju. Dve dekleti bi se radi pogovarjali z menoj o mojem delu, pa smo govorili samo o Prešernovem snomeniku, oziroma muzi, nad katero so se ljubljanski malomeščani zgrajali.

Celo Vladimir Levstik je takim malenkostim podlegel in napisal zbadljivo v »Osi«. Ne bi se spominjal, ko bi me prav tedaj tako sunkovito ne zabolelo pri srcu. Tako sunkovito, da me je skoro vrglo... In to prav tedaj, ko se je Lina (tako je kdaj pa kdaj imenoval sestro Karolino) vrgla v Ljubljano... Nisem vedel. Toda že med potjo, ko sem se vračal v mesto, so mi povedali. Stekel sem k Ljubljani, potem na mestno redarstvo, čakal, da jo bodo našli, pa so rekli, naj grem v hotel, kjer sem takrat prebival, tam pa so mi dali pismo, naslovljeno name. Bil je Dragotinino (tudi tako jo je včasih imenoval). Tole vidiš, — mu je pokazal in nato prebral: Oprosti, Janez, da sem se odločila tako, saj me poznaš in veš, da ni druge poti. Tu ti prilagam dva goldinarja. Upam, da bo dovolj, da me zapeljejo na pokopališče... Dalj ni mogel brati.

— Vidiš in tedaj me je stisnilo in na misel mi je prišel tisti februarjski dan dve leti poprej. Takrat je prišla Karolina iz Pulja na Dunaj. Ni me našla pri Löfflerjevih, Löfflerjevi pa sta se pritoževali čeznjo, da se je obnašala, kakor da bi bila moj gospodar in da je vdrla v mojo sobo, čeprav sta ji branili... In res sem v sebi našel njen listek, da pride naslednji dan zopet. Jaz pa sem se razjezil in ji z vročo dopisnico prepovedal. Vidiš, — je umolknil, potem pa vprašal, ali si lahko misli, kaj ji je pisal.

Kaj? Kako naj bi vedel?

— Nahrulil sem jo, kaj vdira v tuja stanovanja in k tujim ljudem. Če se drzne priti, kakor mi je napisala na listek, ji bodo vrata zaklenjena. Ne maram te videti, sem zapisal. Sam sem v ubožstvu, sem poudaril, in naj ve, da so mi ljudje, h katerim je prišla kakor iz Rovt, dali tisti večer kakor že marsikdaj večerjo. Opozoril sem jo, da jim v Pulj nisem odpisal, naj pride. In sicer zato, ker nimam denarja, oziroma ga imam komaj za cigarete, brez katerih ne morem pisati in živeti. Laže pogrešam hrano in trpim lakoto, kakor da bi se odpovedal cigaretam. Obenem sem ji očital, da bi se lahko pozanimala že v Ljubljani, kako je z menoj, in povedali bi ji, da imam pri njih več kakor tri tisoč kron dolga, ki ga najbrž nikoli ne bom mogel plačati. Vi imate roke, sem ji zalučal, jaz pa imam samo glavo in s to glavo si prislužim komaj za par dobrih čevljev... No, pretiraval sem.

Zlatoporočenca Pavla in Karel Višnar z Murove na Jesenicah.
Foto: F. Perdan

Zlata poroka Pavle in Karla Višnar z Jesenic

Dvakrat »da« na ponedeljek

Pretekli ponedeljek sta si drugič v svojem življenju rekla »da« 79-letni Karel in 74-letna Pavla Višnar z Jesenic. Sedanjí — 50-letni in ob enem zlati jubilej njune zakonske zveze, je po mnenju obeh pomenil najtežji trenutek v njunem, ne preveč rožnatem življenju. Ob tem je zanimivo pripomniti, da sta se pred petdesetimi leti poročila na ponedeljek in njun po petdesetih letih ponovni »da«, sta ravno tako izrekla na ponedeljek.

Sicer pa nama s fotoreporterjem Francijem jeseniških zlatoporočencev ni bilo težko najti. Kajti skoraj vsak Jeseničan ve za njun dom na Murovi — tako se namreč imenuje ta del Jesenic in ne

nazadnje, ime Višnar je že vrsto let pojem za izdelke umetne obrti iz lesa.

ZACELA SVA S TREMI KRONAMI V ŽEPU...

Karla sva našla pred hišo, kjer se je na ležalnem stolu hladil v senci. »Kar noter stopimo, samo malo počakajta, da mi bo hčerka pomagala pri hoji. Veste, odkar sem imel lani srčni infarkt, nisem več tako trden v nogah in tudi delati več ne morem.«

Nekaj trenutkov za tem smo že sedeli za široko mizo in moje pero je komaj dohajalo spomine Pavle in Karla Višnarja. Oba sta se izučila za trgovca in zato ni naključje, da sta se najprej poskusila v trgovinski stroki. »V stari kovačnici na Jesenicah — pri Svedrarju smo takrat rekli, sva imela majhen bife oziroma trgovnico. Spomnim se, da sva imela vsega skupaj tri krone v žepu in sva blago za prodajo dobila na up. K nama so zahajali železničarji, ki sva jim pripravljala »šunko«, klobase, pa tudi žganja se je dalo nekaj dobiti.«

Karel nam je pravil, da sta z ženo prišla s trgovino »na kant« in sicer ob železničarski stavki. »Toda imela sva toliko skupne volje, da sva začela znova. Jaz sem se med vojsko naučil rezljanja lesa in to mi je kasneje prav prišlo. Začel sem najprej z rezljanjem bukovih panjev, iz katerih sem delal gobe za krpanje nogavic, žena pa jih je poslikala z živopisnimi barvami.«

Tako se je začela njuna umetna obrt oziroma bolj povedano izdelovanje različnih predmetov iz lesa. Leta 1922 ju je prijatelj pregovoril, da sta razstavila svoje izdelke na takrat prvem ljubljanskem velesejmu. Čeprav v začetku sploh nista pomislila, da bosta imela dobro kupčijo, so jima že prvi dan vse razstavljene predmete enostavno razgrabili. »Z izkupičkom sva kupila nov material in nato celo noč delala, da sva lahko prihodnji dan spet razstavila. In to se je ponavljalo vseh deset dni, ko je bil velesejem odprt. Poleg dobre kupčije sva dobila še množico naročil, zato sva morala najeti enega fanta, da nama je stružil les, kasneje pa smo dobili še mizarja.«

MEDALJE IZ VSEH KONCEV SVETA

Da so bili Višnarjevi izdelki iz lesa čislani tudi po svetu, dokazujejo številna priznanja in kolajne, ki sta jih dobila na razstavah na Nizozemskem, v Angliji, ZDA, Nemčiji, Italiji. Zanimivo je tudi to, da so celo iz Hamburga hodili na Jesenice po Višnarjeve lesene predmete.

Medtem ko smo ves čas govorili o izdelkih iz lesa, sem ju skoraj pozabil vprašati nekaj besed o teh predmetih. »Izdela sva vremenške hišice, različne otroške igrače in živalske figurice in še vrsto drugih reči, saj se niti ne spomnim vsega. Pred zadnjo svetovno vojno so bile posebno čislane tudi rezbarjene ure, vendar nama jih je Gestapo večino pobral.«

Zlatoporočencema Višnar z Jesenic se je rodilo sedem otrok; 5 fantov in dve dekleti. Njuní otroci danes nadaljujejo delo staršev in njuna, sedaj njihova obrt se dobro razvija. Prejšnjim spominom, igračam in drugim majhnim lesenim predmetom, so se danes pridružile številne večje lesene plastike — kipi Venere, podoba razmišljajočega Ivana Cankarja, Venera v sredini dveh lotosovih cvetov, da omenim nekatere izmed podob, ki sta nama jih pokazala. Ob teh predmetih je treba priznati, da imajo kar precejšnjo umetniško vrednost in da o kakršnem koli kiču sploh ne moremo govoriti.

NAJSREČNEJŠI DAN NJUNEGA ŽIVLJENJA

In tako smo se iz spominov spet vrnili v sedanost ali bolje povedano k zlati poroki. Oba, tako Pavla kot Karel, sta potrdila, da je ta jubilej naj srečnejši dan v njunem življenju. Omenila sta, da sta vsem svojim otrokom kupila za svojo zlato poroko nove prstane, da so imeli svatovsko pojedino v gostišču Flis v Vrbi in da jima je čestital tudi predsednik jeseniške občinske skupščine. »Res, tega dogodka in takšnega slavlja ne bova pozabila, dokler bova živele.«
Vili G.

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

31

Tvrdba IG Farben je financirala s svojimi devizami v tujini, posebno v Južni Ameriki in Aziji, podzemeljsko armado nacistov in naložila zanje vezane finančne pogoje za povojna leta. Zato je navadno prejela od urada VI oziroma od zunanjega ministrstva ustrezajočo protivrednost. Za kakšne vsote je šlo pri posameznih ilegalnih nakazilih, se je pokazalo, ko je centralna finančna uprava IG Farben še 10. aprila 1945 prejela kot ustrezno protiuslugo od Ribbentropa nakazilo 1 146 250 RM. Toda ni se dalo več dognati, kje in kdo je v tujini prejel protivrednost.

O obsegu teh poslov lahko sklepamo tudi iz nakazila reichsbanke z dne 24. novembra 1944, ki je ostalo še ohranjeno. Z njim je bilo poslanih v pretopitev »nadaljnjih« 100 000 kilogramov zobnega zlata in srebrnih predmetov.

Na desni strani idilčne doline Naif za Maio Alto leži na gričku, obdanem z vinogradi, grad Labers. Od tod je samo dva kilometra do južnotirolskega Merana. Ta grad kljub svojim stolpičem nima niti fevdalne niti aristokratske preteklosti. Njegov nekdanji lastnik ga je dal šele ob koncu stoletja prezidati, da je dobil podobo graščine, da bi s tem privabil bogatejše goste v svoj penzion. Od tedaj je ta psevdograščina postala letovišče za uživaške lenuhe iz ducata evropskih držav, kjer je pod pretvezo zdravljenja z grozdem cvetelo tudi razvpito nočno življenje. Nekega dne pa je kazalo, da je vendarle prodrl srednji vek med te zidove, in sicer v podobi skupine skrivnostnih alkimistov. Grad je med vojno menjal lastnika. Na vhodu se je pojavil napis v vojaški latovščini: »Sonderstab Generalkommando III. Germanisches Panzerkorps«. Dva ducata do zob oboroženih esesovcev je opravljalo stražo. Med trte so nanosili vreče s peskom in izkopali strojniška gnezda. Novi gospodar, kateremu za nakup gradu niti ni bilo treba pregloboko seči v denarnico, se je imenoval dr. Wendig in je nosil od časa do časa uniformo SS-sturmbannführerja. SD mu je poleg potnega lista na to ime dodelila še toliko drugih, kolikor je štela njegova do zob oborožena telesna straža. Od tega dne je postal grad eldorado posebnega referenta VI-Wi. Od tod so se vrstili konvoji, ki so prinašali v Berlin kopice zlata, draguljev in denarja, nakradenega v Italiji in na Balkanu.

Dr. Wendig se je v resnici imenoval Fritz Schwend. Pogosto se je sukal po salonih bogatašev, prav tako dobro pa se je počutil tudi med sumljivimi tipi mednarodnega podzemlja. Schwend je služil po prvi svetovni vojni v neki organizaciji za politične umore v takratni ilegalni nemški vojski ter opravljal za obveščevalno službo nemškega generalnega štaba različne agenturne naloge na Kitajskem, spotoma pa tihotapil opij. Kot grosist z orožjem, ki je žongliral tudi z zlatom, je podpiral kontrarevolucionarnega carističnega generala Semjonova. Še pravočasno je spoznal, da njegova trgovina z orožjem v Rusiji nima več bodočnosti, in je predsedal kot playboy za ameriške milijonarke v »deželo neomejenih možnosti«. Ko je Kaltenbrunner na priporočilo Schmieda in Schellenberga spoznal Schwenda, ki se je bil medtem nastanil v severni Italiji, ga je pozval k sebi. Schwendu so nudili neomejeno količino ponarejenih funtov, možnost posebnega naročila na ponarejene dolarje in 33,3 odstotka od prometa. Schwend pa naj bi za VI-Wi nakupoval trdno valuto in vse vrste vrednostnih predmetov ter pri tem prevzel nase ves riziko odnosno kritje morebitnih izgub — in seveda obljubil popolno molčecnost v obojestranskem interesu.

Sedaj je Schwend sedel v gradu Labers, delal iz papirja denar in spremenil svoje bivališče v fašistično razpečevalnico ponarejenega denarja. Pri njem so se odslej oglašali njegovi stari pajdaši z vseh štirih kontinentov. Pod Hitlerjevim portretom jih je imenoval za svoje glavne prodajalce. Ponudil jim je 25 odstotkov od prometa in s tem tudi prevladil nanje vse tveganje. Drugih 8 in 1/3 odstotka provizije je pospravil sam. Ti vmesni trgovci so odpotovali naprej na vse strani sveta, polskali nove preprodajalce in prenesli s ponarejenim denarjem vred nanje tudi riziko pri spet zmanjšani proviziji. Tako so preplavili legalne, sive in črne trge s ponarejenim denarjem, ob enem pa zbirali dragulje in nakit. Schwend si je kupil s svojo nakopičeno provizijo hiše, jahte, hotele, posestva in si omislil lastno floto jadric, da bi lahko po temi neslišno prevažal ponarejeni denar za hrbtom anglo-ameriške fronte v severno Afriko. Da bi bil kos vsem kočljivim vprašanjem, ki bi se lahko pojavila pri teh transakcijah, so dr. Wendigu alias Schwendu dodelili nekaj prebrisanih bankirjev, ki so se spoznali na vse ukane kapitalističnega finančništva.

DELO BO V KRAKEM IZSLO PRI ZALOŽBI BOREC

ADMINISTRATIVNA SOLA

(dvoletna) Kranj, Tomšičeva 7,

razpisuje

naknaden vpis v I. razred za šolsko leto 1969/70.

Prijave obr. 1,20, kolek za 2 din, rojstni list in pričevalo o dovršeni šoli (lahko tudi brez ocene iz tujega jezika), pošljite ali prinesite na šolo najpozneje do sobote, 6. sep. 1969.

Sprejemni izpiti iz slovenskega jezika in računstva bodo v ponedeljek, 8. sep. 1969, ob 14. uri.

posredujemo prodajo

— karamboliranega vozila **SIMCA** 1100 GLS, leto izdelave 68, s prevoženimi 17.000 kilometri.

Izklicna cena je 18.000 novih dinarjev.

Ogled vsak dan na zavarovalnici Sava, PE Jesenice. Zavarovalnica sprejme ponudbe v petek, 5. 9. do 12. ure. Licitacija bo na zavarovalnici Sava, PE Jesenice.

Zahvala

Ob nenadni izgubi moža in očeta

Lovrenca Košnjeka

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence ter izraze sožalja. Prav posebna hvala dr. Hriberniku, ki mu je bil vsak trenutek na voljo v njegovi težki bolezni in pevske-mu zboru za lepo petje.

Zena Francka, sinovi: Franc, Vinko, Lovro, Janez in hčerka Nežka z družinami.

Zahvala

Ob tragični izgubi najine srčno ljubljene hčerkice in sestrice

Ankice Košnjek

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nama kakorkoli pomagali in stali ob strani v teh težkih dneh, ji poklonili cvetje in jo spremili na zadnji poti na pokopališče v Senčur. Zlasti se zahvaljujem družini Antona Engelmana za vso požrtvovalno pomoč pri nesreči, zdravniku, ki je prihitel na kraj nesreče, g. Megušarjevi, pogrebniemu zavodu, č. duhovščini za tolažilne besede ter vsem sorodnikom in prijateljem za toplo sočustvovanje in pomoč.

Neutolažljiva mamica Anica in bratec Tonček ter drugo sorodstvo.

Kranj, dne 2. septembra 1969

Zahvala

Ob boleči izgubi naše ljubljene mame in stare mame

Katarine Frelih

rojene Ambrožič

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, z nami sočustvovali in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala Štefki Telban, družinam Frelih, Šifrer, Gregorčič in Velikonja, nadalje org. ZB tov. Hobižu za poslovilne besede, nosilcem praporov, dr. Milanu Gregorčiču in g. župniku.

Zalujoči: hčerka Cvetka z družino, sinovi: Rajko, Stanko, Franci z družinami in Vinko.

Sovodenj, Cerkno, Ljubljana, 30. 8. 1969

Prodajam

Prodajam dva **PRAŠICA** po 50 kg težka. Zg. Brnik 67, Cerklje 4171

Prodajam zazidljivo **PARCELO** v Predosljah. Naslov v oglasnem oddelku 4172

Prodajam zazidljivo **PARCELO** z lokacijo v Strahinju pri Naklem. Naslov v oglasnem oddelku 4173

Prodajam dobro ohranjeno kuhinjsko **POHISTVO** in otroško **POSTELJICO**. Naslov v oglasnem oddelku 4174

KAMIN, sedeči 2 x 6 x 6, in dve sobni **PECI** 2 x 2 x 7 v stoječem stanju prodajam. Ogled vsak dan popoldan UL. mladinskih brigad 2, telefon 22-693, Kranj 4175

Prodajam **STRUŽNICO**, dolžina 500 mm. Naslov v oglasnem oddelku 4176

Prodajam **KRAVO** po teletu. Rupa 11, Kranj 4177

Prodajam **PRASICKE** po 7 tednov stare. Pr. polica 24, Cerklje 4186

Prodajam tri **BIKCE** po 300 kg težke. Selo 32, Žirovnica 4187

Motorna vozila

Prodajam **FIAT 1300**, letnik 1963, dobro ohranjen, po ugodni ceni. Pajer Janez, Tavčarjeva 2, Jesenice 4178

Prodajam avto **ŠKODA 1000 MB**, letnik 1967 s 27.000 km, odlično ohranjen. Ogled vsak dan od 16. do 18. ure, Petkovič, Mrakova 1, Kranj 4179

Prodajam **FIAT 750** in kupim vodni aidrofor. Zevnik Helena, Dvorje 75, Cerklje 4180

Prodajam **FIAT 600 D**. Mubi Janez, Senčur 8 4181

ŠKODA 1000 MB, letnik 66/67, skrbno vzdrževana, v odličnem stanju, ugodno na prodaj. Ogled v četrtek in so-

boto od 14.—18. ure pri inž. Kmet, Kranj, Gregorčičeva 15 4182

Prodajam **GARAŽO** v Stošičevi ulici. Naslov v oglasnem oddelku 4183

Prodajam dobro ohranjen **MOPED**. Podreča 49, Medvode 4184

Prodajam **GARAŽO** ob ulici M.č Pijade. Oddati ponudbe pod »gotovina« 4185

Kupim

Kupim prvovrstne smrekove **DESKE** 25 in 50 mm. Jošt Hinko, mizar, Naklo 51 4188

Dva **PRAŠICKA**, 30—60 kg težka, kupim. Dobnikar Albina, Dvorje-Mojstrana 4189

Kupim rabljene **DESKE**. Naslov v oglasnem oddelku 4190

Kupim dvodelno rabljeno **OMARO**. Frelih, Zabnica 4 4191

Stanovanja

OPREMLJENO SOBO s kopalnico oddam izobražencu. Poizve se v torek in sredo popoldan. Naslov v oglasnem oddelku 4192

Kdor mi preskrbi **STANOVANJE** v okolici Kranja, dobi nagrado. Soje Nežka, Struževo 87, Kranj 4193

Iščem žensko, najraje **UPOKOJENKO**. Dam hrano in stanovanje za varstvo otroka (izmenično). Kranj, Zlatnerjeva pot 8, Kranj, Stražišče 4194

GOSTINSKO PODJETJE **TURIST LESCE** razpisuje mesto samostojne **KUHARICE** in ne kvalificirane **DELAVKE**. Zaposlitev je stalna 4195

Čestitke

STANETU VERBIČU in družici iskreno čestitajo ter želijo mlademu paru **SREČNO**. Njegovi klubski tovariši. 4196

Izgubljeno

V okolici Podnarta se je izgubila črna nemška **OVČARKA** z verižico. Javite na naslov Prezrenje 3, Podnart 4197

Našli smo **DENARNICO** z vsemi dokumenti in nekaj denarja. Naslov lastnika v osebni izkaznici in v voziškem dovoljenju se glasi: Vnuk Franc, Kranj, Križnarjeva

pot 4. Lastnik naj vzame denarnico in ostalo pri najditelju, Ivan Satler, Kokrica 76, Kranj 4198

Komisija za urejanje delovnih razmerij Industrijskega kombinata Planika Kranj objavlja prosto delovno mesto:

glavnega električarja

Pogoji: elektrotehnik ali VK električar z večletno prakso v elektrostroki

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe v kadroviski oddelek do 12/9-1969.

Preklici

Preklicujem zdravstveno izkaznico številka 998509 na ime Vukašinič Zarko, roj. 14. 2. 1953. 4199

Preklicujem zdravstveno izkaznico na ime Hribernik Tomaž, Kranj, Stražiška ulica 6 4200

OBISCITE GOSTILNO ZG. DUPLJE

pri KLEMENČKU

kjer vam bomo postregli s postrvmi in specialitetami na žaru. Lep pozdrav in nasvidenje v Zg. Dupljah.

Gostilna pri KLEMENČKU

Ostalo

Prevzamem **PREPISOVANJE** na stroj — tudi v tujem jeziku. Krajcer, Kranj, Trg revolucije 3 4121

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma-looglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni-na: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Transturist Transturist Transturist Transturist

RAZPISUJE:

● Štiridnevni izlet v Padovo — Bologno — Firenze — San Marino — Rimini — Ravenna.

Za kadirce je Tobačna tovarna pripravila prijetno presenečenje.

● Tridnevni izlet v München na »Oktoberfest«

● Enodnevni izlet na Ankogel (3252 m) Mallnitz

PRIJAVE:

v tur. poslovalnicah: Škofja Loka Ljubljana — Šubičeva 1 Radovljica Bled, Bohinj

Kino

Kranj CENTER

3. septembra franc. barvni film SEHEREZADA po TODD-AO sistemu SUPER-PANORAMA ob 16., 18. in 20. uri

4. septembra franc. barvni film SEHEREZADA po TODD-AO sistemu SUPER-PANORAMA ob 16., 18. in 20. uri

5. septembra amer. barvni CS film OGNJENA KARAVANA ob 10. uri, franc. barvni film SEHEREZADA po TODD-AO sistemu SUPER-PANORAMA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIČ

3. septembra amer. barvni CS film CIMARRON ob 16., 18. in 20. uri

4. septembra angl. barvni film JOANNA ob 20. uri

Radovljica

3. septembra amer. barvni film STO EN DALMATINEC ob 18. uri, franc. barvni film JUDOKA TAJNI AGENT ob 20. uri

4. septembra mehiški barvni film VELIKI UPOR ob 20. uri

5. septembra amer. barvni film JOY UBOGO DEKLE ob 20. uri

Bled

3. septembra angl. barvni film DALEC OD RAZUZDANE GOMILE ob 18. in 20.30

4. septembra angl. barvni film DALEC OD RAZUZDANE GOMILE ob 18. in 20.30

5. septembra amer. barvni film SLAVNI FANTJE ob 18. in 20.30

Škofja Loka SORA

3. septembra franc. barvni film LEPTICA DNEVA ob 18. in 20. uri

4. septembra japon. barvni CS film INVAZIJA IZ VSE-MIRJA ob 20. uri

5. septembra japon. barvni CS film INVAZIJA IZ VSE-MIRJA ob 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

3. septembra amer. film VIVA ZAPATA

KINO

KINO CENTER
predvaja francoski
barvni film

SEHEREZADA

po sistemu TODD-AO, SUPER-PANORAMA

Predstave: od 3.—6. sept. ob 16., 18. in 20. uri

v nedeljo 7. sept. ob 15., 17. in 19. uri od 8.—10. sept. ob 18. uri.

Rezervacija vstopnic na telefon 21-122.

4. septembra franc. barvni CS film OBRAČUN V BANG-KOKU ob 16. in 20. uri, amer. barvni CS film OGNJENA KARAVANA ob 18. uri

5. septembra angl. barvni film LJUBEZEN IN BOLNICARKE ob 16. in 20. uri, amer. barvni CS film OGNJENA KARAVANA ob 18. uri

Tržič

3. septembra amer. barvni CS film ALVAREZ KELLY ob 18. in 20. uri

5. septembra franc. barvni film FANTOMASOVA VRNITEV ob 18. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

3. septembra angl. barvni film JOANNA ob 19. uri

4. septembra italij. film MANDRAGOLA
5. septembra amer. film NOC IGUANE

Jesenice PLAVŽ

3. septembra italij. film MANDRAGOLA

4.—5. septembra amer. barvni film PUSTOLOVEC IZ TEXASA

Žirovnica

3. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV

Dovje-Mojstrana

4. septembra amer. barvni film SIMFONIJA HEROJEV

Kranjska gora

4. septembra amer. film VIVA ZAPATA

S prevaro do pokojnine (če seveda uspe)

Kaj je odkrila revizija osebnih dohodkov?

Nekatera podjetja na Gorenjskem, tako menijo na komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, si zelo različno razlagajo določila zakona o pokojninskem zavarovanju. Menda je toliko načinov te razlage kolikor je podjetij. Morda to ravno ne bo držalo, res pa je, da v nekaterih podjetjih dobe delavci popolnoma napačne informacije. Tako da se je zavod odločil, da bo izdal o tem posebno odločbo.

Pred kratkim so v nekem kranjskem podjetju ugotovili, da so vsem delavcem, ki so bili pred upokojitvijo, zvišali plače ali pa jih prestavili na boljše delovno mesto. Višji povprečni osebni dohodek bi bil potem osnova za odmero višje pokojnine. Višja pokojnina na račun skupnega pokojninskega sklada... Ko se je revizor o tem pogovarjal z računovodkinjo, je dejala: »Oh, saj to pri nas vedno delamo, že dalj časa.« In prav gotovo tudi marsikje drugje. Vsaj revizija je odkrila, da je pojav kar precej splošen.

Podjetja pa skušajo ogoljufati zavod tudi drugače. Računovodkinja nekega jeseniškega podjetja je prijavila na zavodu, da je prenehala delati v rednem delovnem razmerju. Doma pa je ostala

samo dan ali dva, nato pa se je vrnila v podjetje in redno delala še celih šest mesecev, pri tem pa urgirala na zavodu, naj ji vendar že pošljejo odločbo o pokojnini. Se-le ko je uslužbenec komunalnega zavoda za socialno zavarovanje prišel osebno v podjetje, so morali v podjetju popraviti datum prenehanja delovnega razmerja za pol leta...

Prav tako v podjetjih ali ne vedo ali iz kdo ve kakšne vzroke ne posredujejo delavcem informacij, ki so za njih zelo važne. Tako se zgodi, da delavec ne zna zahtevati svojih pravic. Informacije išče pri raznih ljudeh,

medtem ko se lahko o vsem pouči in pogovori v uradnih urah na zavodu.

V podjetjih pogosto ne povedo delavcem, da imajo nezaposleni delavci, ki so že bili v delovnem razmerju, pravico zahtevati na zavodu odmero prispevka za invalidsko pokojninsko zavarovanje. Če namreč delavec plačuje, in to lahko, saj dobiva na zavodu za zaposlovanje polovico osebnega dohodka, odmerjeni prispevek za pokojninsko zavarovanje, se mu čas nezaposlenosti šteje v delovno dobo. Zahtevek za odmero pa mora vložiti v šestih mesecih do enega leta.

L. M.

Otrok utonil
v vodnem zbiralniku

V petek popoldne se je v odprtem zbiralniku vode kapnice v Kranju na Cesti Staneta Zagarja utopila dvehletna hčerka Antona in Anice Juvan. Do nesreče je prišlo pri igri z žogo, ki je otroku

padla v vodni zbiralnik. Otrok je hotel vzeti žogo iz vode, pri tem pa je padel v zbiralnik in utonil. Nesrečo je prvi opazil brat, ki je obvestil mater, vendar deklci niso mogli več pomagati. vig

Obračun z nožem

V nedeljo zvečer je prišlo na Jesenicah pred restavracijo Pošta do prepira med de-

lavcem v železarni Huseinom Alidovom in Imerjem Tairemom, zaposlenim v železarni Bela peč v Italiji. Med njima so bili v družbi turški državljani. Imerji Tairem je iz sukniča potegnil nož in zabodel v trebuh turškega državljana Erkuata Izakajana, ki začasno stanuje v hotelu Pošta na Jesenicah. Storilec je po napadu pobegnil in je hotel prestopiti mejo, vendar so ga na meji aretirali in ga prepeljali v preiskovalni zapor v Kranju. vig

Nesreče v zadnjih dneh

V Zaki na Bledu je v petek popoldne Stanko Kunšič iz Krnice pri Zgornjih Gorjah vozil moped brez vozniškega dovoljenja. Zaradi neprimerne hitrosti je v ostrem nepreglednem ovinku zavozil s ceste in padel. Pri padcu se je njegov sopotnik Pavel Jakopič hudo ranil, medtem ko je mopedist po nesreči pobegnil, vendar so ga miličniki kasneje ujeli.

Na cesti drugega reda Podkoren—Korensko sedlo so v petek popoldne odpevale zavore na vozilu Vlada Obajdina iz Zagreba. Pri tem se je njegovo vozilo dvakrat zaletelo v avtomobil Vanje Fantina iz Trbovelj, ki je vozil pred njim. Obajdin se je nato zadel še ob obcestni steber, kjer se je vozilo prevrnilo. Pri nesreči se je ranila sopotnica v vozilu Vlada Obajdina, medtem ko materialna škoda na vozilih znaša okoli 80.000 dinarjev.

V soboto, 30. avgusta, je na cesti med Hrušico in Dovjem voznik Mirko Ljubič z avtomobilom nemške registracije zaradi nepravilnega prehitavanja trčil v avto Ervina Lavrina iz Zahodne Nemčije, ki mu je pripeljal nasproti. Pri tem se je hudo ranila sopotnica v avtu Ervina Lavrina, lažje ranjene pa so bile še tri osebe. Škoda na vozilih znaša 30.000 dinarjev.

V nedeljo zjutraj je Hermina Hrušič zunaj prehoda za pešce v Poštni ulici v Kranju prečkala cesto. Za njo se je pripeljal kolesar Franc Tomat iz Kranja in ko jo je zagledal, se je ustavil in jo hotel obvoziti. Hrušičeva se je takrat zapletla v kolo in sta oba s kolesarjem padla.

V nedeljo zvečer je na cesti II. reda pred križiščem Mengeš—Kranj voznik Stanko Kern trčil v zadnji del osebnega avtomobila voznika Pavla Zupanca iz Kranja, ki je stal pred križiščem. Stanko Kern je pred trčenjem prehitel osebni avto, ki ga je vozil Albin Godec, in mu zapeljal tik pred vozilo, tako da je Godec s svojim avtom trčil vanj. Na vseh vozilih je bilo za okoli 7000 dinarjev škode. Ranjen ni bil nihče.

V ponedeljek, 1. septembra, je v vasi Visoko na cesti II. reda Kranj—Jezerko vlekla ročni voziček naložen s koruzo Ana Biaz z Visokega. Za njo je pripeljal doslej še neznani mopedist in pri tesnem prehitovanju zadel ob levo stran vozička in vse skupaj zbil prek ceste. Ana Biaz se je ranila, mopedist pa je po nesreči odpeljal. vg

Povozil
svojega
otroka

V soboto, 30. avgusta, je zasebni avtoprevoznik Franc Močnik s Cerkljanske Dobrave s svojim tovornjakom pri obračanju na domačem dvorišču zapeljal čez otroški voziček, v katerem je bil enoletni sin Franc. Otrok je pri tem podlegel poškodbam. vg

Požar na Suhi

V petek popoldne je izbruhnil požar v stanovanju Franca Zrima na Suhi pri Škofji Loki. Požar je nastal v podstrešni sobi, kjer so imeli spravljene tudi postelje. Omenjene vložke so v podstrešno sobo prinesli dva dni prej in zato sklepajo, da je nek- prišlo do požara, ker je nek- do odvrnil cigaretni ogrek.

vg

Kradla sta rože

Včeraj (torek) ob 0.15 sta 11-letni M. H. in 14-letni J. D. iz Kokrice pri Kranju kradla rože (kakteje) z okenskih pol- lic v blokhi na Zlatem polju.

až

Vlom v nedograjeno hišo

Prejšnji mesec je neznan storilec s kamenjem razbil 65 šip na nedograjeno hišo Srečka Legata iz Sela pri Ži- rovnici. Lastnik hiše trdi, da so mu odnesli tudi dve po- stelji iz orehovega furnirja. Jeseniški miličniki sumijo, da so to kaznivo dejanje sto- rili tamkajšnji cigani.

vg

Vlomi in tatvine

● V noči od nedelje na ponedeljek so miličniki iz Kranjske gore prijeli Rudija Trosta z Jesenic, ko je sku- šal ukrasti osebni avto fiat 1300, last novinarja Toneta Fornezija. Trost je avto že odprl, ga s parkirnega pro- stora potisnil na cesto in sku- šal spopiti žice z armaturne plošče, da bi vžgal motor.

● Matija Kozjan iz Nakle- ga je v ponedeljek prijavil tatvino 150 dinarjev in zlat prstan, v vrednosti 350 dinar-jev. Za tatvino sumi mlado- letnika S. K., ki stanuje v isti hiši in je že kradel.

● V ponedeljek zvečer je neznan storilec vzlet iz odkle- njenega parkiranega vozila zastava 750 pred hotelom Evropa v Kranju potovalko z različnim perilom in brivskim aparatom sikstant. Vrednost ukradenih predmetov znaša 590 dinarjev.

● V soboto je neznan sto- rilec v Srednji vasi pri Sen- čurju ukradel moped KR 52-027 Viktorju Demšarju iz Senčurja.

● Istega dne je izpred go- stilne Marinišek v Naklem iz- ginil moped KR 53-028, last Jožeta Aljančiča iz Podbrezj.

● V nedeljo zvečer so ukradli Janku Pokljukarju z Bleda osebni avto fiat 750, KR 143-68. V ukradenem vo- zilu je ostalo tudi vozniško in prometno dovoljenje.

vig

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Težave TVD Partizan Tržič

Zaradi težkega finančnega stanja in drugih proble- mov pri TVD Partizan v Tržiču so se pred dnevi sestali člani upravnega odbora na izrednem sestanku.

Največji problem športa v občini je kritično finan- čno stanje. Od določenih 38.000 novih dinarjev dotacije je letos Partizan prejel šele 26.000 din. Poleg redne do- tacije občinske zveze za telesno kulturo Tržič je vod- stvu uspelo dobiti še nadaljnih 34.000 din. Od tega de- narja so doslej porabili 77.000 din in imajo torej že 17.000 dolga. Upajo, da bodo tega poravnali s pre- ostankom dotacije, ki jo morajo dobiti do konca letoš- njega leta.

Blagajna društva je torej ostala prazna. Bati se je, da bo s tem konec telesnovzgojnega delovanja v tržički občini. Ob prisotnosti sekretarja ObZTK Zdravka Kri- žaja je upravni odbor sklenil, da v najkrajšem času skličejo sestanek vseh športnih organizacij v občini, na katera bodo povabili tudi predstavnike skupščine občine Tržič in drugih družbenopolitičnih organizacij. Menijo, da bodo s skupnimi močmi rešili problem in si zagotovili potrebna sredstva vsaj za najnujnejše po- trebe.

Res bi bilo škoda, da bi po dolgoletni tradiciji šport v Tržiču propadel, saj rokometaši, nogometaši, smučar- ji in hokejisti nadaljujejo s treningi kljub temu, da njihova nadaljnja usoda ni znana. Upajmo, da bodo pri Partizanu s hitrimi ukrepi prebrleli težave in da bodo tako športniki lahko nadaljevali z normalnimi pripravami, ki jim bodo zagotovili takšne uspehe, kot so jih dosegli v preteklih sezonah.

D. H.

Atletsko prvenstvo Slovenije za mladince Triglavu sedem medalj

Dvodnevno prvenstvo Slo- venije v atletiki za mladince in mladinke, končano je bilo v nedeljo v Celju, je prinelo predstavnikom kranjskega Triglava sedem medalj. Iz- kupiček je tokrat precej skromnejši kot preteklo le- to, saj je naslov republiške- ga prvaka pripadel samo me- talcu kladiva Bogdanu Pri- stovu. Drugo mesto sta osvo- jila skakalec Ivan Krumpak in metalec Andrej Lapajna ter moška štafeta 4 x 100 m; bromasto medaljo pa sta si prislužila sprinter Brane Lojlk in metalec Zvonko Nap- past. Med mladinkami je pre- senetljivo osvojila tretje me- sto Metka Papler (met dis- ka), ki je šele letos pričela z rednim treningi.

Tudi ostali Kranjčani miso- razočarali, vendar so, žal, ne-

kajkrat prav nesrečno izgu- bili uvrstitev med zmagoval- no trojico.

REZULTATI — mladinke — 100 m ovire: 1. Babošek (Mb) 16,3, 4. Trček (Tr) 17,9; da- ljina: 1. Marolt (Kl) 524, 9. Trček (Tr) 448; disk: 1. Ron- utti (Mb) 39,02 (državni in republiški rekord za mlajše mladinke), 3. Papler (Tr) 32,40; krogla: 1. Ronutti (Mb) 10,43, 6. Papler (Tr) 9,44;

mladinci — višina: 1. Slak (Kl) 190, 5. M. Prezelj (Tr) 170; 100 m: 1. Mele (Ol) 11,2, 4. Lojlk (Tr) 11,6; daljina: 1. Slak (Kl) 691, 5. Krumpak (Tr) 663; 1500 m: 1. Kovačič (Ol) 4:00,7, 6. Tepina (Tr) 4:16,2; 4 x 100 m: 1. Kladivar 44,4, 2. Triglav 45,4; kladivo: 1. Pristov 47,04, 2. Lapanja 40,92, 5. Napast 38,24 (vsí Tr); palca: 1. Peterka (Kl) 370, 2. Krumpak (Tr) 340; 800 m: 1. Srabotnik (Mb) 1:55,0, 5. Kleč 2:00,2, 9. Sagadin (oba Tr) 2:06,4; 1500 m ovire: 1. Plahuta (Ru) 4:33,5, 5. Tepina (Tr) 4:44,9; 200 m: 1. Mele 22,7, 3. Lojlk (Tr) 23,2; tro- skok: 1. Košir (Mb) 13,79, 7. Krumpak 12,54, 8. Osovnikar (oba Tr) 12,04; disk: 1. Pe- čar (Ol) 48,96, 3. Napast (Tr) 35,34; 5000 m: 1. Podpečan (Kl) 15:23,8, 5. Peternelj (Tr) 17:54,0.

V reprezentanci Slovenije, ki bo sodelovala na tradicio- nalnem mladinskem tekmo- vanju za pokal republik, bo- do sodelovali tudi trije tri- glavani: Pristov, Lapanja in Krumpak.

M. Kuralt

Plavanje

Rekord J. Slavca

V Splitu je bilo v nedeljo končano letošnje državno pr- venstvo v plavanju za mlajše pionirje. V konkurenci šest- najstih klubov iz vse Jugosla- vije je prvo mesto nesporno osvojila ekipa zagrebške Mladosti, ki je zbrala 18.853 točk. Na prvenstvu so nasto- pile tudi štiri slovenske eki- pe. Največ uspeha med nji- mi je imel Celulozar iz Kr- škega, ki je zasedel peto me- sto (6267 točk), kranjski Tri- glav pa se je s 6177 točka- mi uvrstil na šesto mesto.

Kranjska ekipa je na tek- movanju sodelovala nepopol- na, ker bi bili sicer zaradi oddaljenosti kraja tekmo- vanja stroški preveliki. Tako pomeni tudi šesto mesto lep uspeh najmlajših kranjskih plavalcev, ki pa so v posa- meznih disciplinah presneti-

li z odličnimi rezultati in uvr- stitvami. Najboljši med njimi je bil Janez SLAVEC, ki je na progi 200 m mešano z iz- vrstnim rezultatom 2:55,4, po- stavil nov republiški in držav- ni pionirski rekord. Sicer je Slavec zmagal tudi v disci- plini 100 m prosto in se tako vpisal med najuspešnejše pla- valce prvenstva.

Nekaj najboljših rezultatov plavalcev Triglava — 100 m prosto: Slavec 1:12,3; 100 m hrbtno: 1. Valjak (MZ) 1:22,0, 4. Slavec 1:25,1; 100 m delfin: 1. Košuta (MZ) 1:22,0, 2. Sla- vec 1:23,6; 200 m prsno: 1. Perak (Š) 2:36,4, 4. Troha 2:46,2; 200 m mešano: 1. Sla- vec 2:55,4; 4 x 50 m prosto: 1. Šibenik 2:17,5, 3. Triglav 2:18,9.

M. K.

Šport v kratkem

KOŠARKA — V prvenstvenih tekmah slovenske ko- šarkarske lige za moške sta gorenjska predstavnika za- igrala s spremenljivo srečo. Na Jesenicah je domača ekipa presenetljivo odpravila vodečo moštvo Ilirije. Tekma je bila odločena šele po podaljški z rezultatom 71:70 (62:62, 33:26). Kranjski Triglav je gostoval v Celju kjer je predvsem zaradi slabe igre v prvem polčasu izgubil tekmo z rezultatom 76:69 (41:26).

SKL Zenske: Vodeča ekipa Jesenice je brez težav premagala ljubljansko Ilirijo 77:37 (36:16).

V prihodnjem kolu moške lige bo v Kranju gorenj- ski derbi med Triglavom in Jesenicami; v tekmovalni ženskih ekip pa bo na Jesenicah gostovalo moštvo Kro- ja iz Skofje Loke, ki je v zadnjem kolu izgubilo z ekipo Jeziče 34:49 (18:19).

ATLETIKA — Atletska zveza Slovenije je sklenila, da bo tretji kriterij slovenskih mest na sporedu v če- rtek, 2. oktobra na stadionu Borisa Kidriča v Celju. Tekmovanje bi moralo biti že preteklo soboto, vendar je bilo zaradi poplavljenega igrišča odpovedano.

KOLESTARSTVO — Na krožni kolesarski dirki, ki jo je v Kranju organiziral domači KK TVD Kranj, je na- stopilo 13 kolesarjev-turistov iz šestih klubov. Po odlič- nem finišu v zadnjem krogu je zmagal domači Zagor pred Logarjem (ROG), Koritnikom (Hrastnik) in Rib- nikarjem (Kranj). Na cilj je prispelo deset tekmoval- cev.

Zmagovalec 13. tradicionalne kolesarske dirke za memorial Janeza Peternelja je postal kranjski dirkač Podbreščak. Skupno je nastopilo 18 kolesarjev iz šestih slovenskih klubov. Tekmovanje prirejajo vsako leto v čast Janeza Peternelja, ki je padel kot žrtev okupatorja med NOV.

ROKOMET — V prvenstveni tekmi slovenske roko- metne lige za moške sta se v Kranju v gorenjskem derbiju srečali moštvi Kranja in Tržiča. Po boljši igri so zaslužno zmagali domači rokometaši z 20:13 (10:6). V prihodnjem kolu bo Kranj igral doma proti maribor- skemu Braniku, igralci Tržiča pa bodo gostovali v Pi- ranu proti istoimenskemu moštvo.

V pripravah na novo tekmovalno sezono je ženska ekipa Kranja premagala ekipo tovarne Save 16:1 (8:0).

NOGOMET — V nedeljo so pričeli s tekmovaljem tudi nogometaši v conskih nogometnih ligah. Izmed gorenjskih predstavnikov je zabeležil zmago samo kranjski Triglav, ki je na domačem terenu prepričljivo premagal najstarijo Zagorja 5:1 (4:1). Ekipa LTH (Šk. Loka) je v Hrastniku izgubila proti tamkajšnjemu ligašu z 2:1 (2:1), igralci Lesc pa so prav tako doživeli poraz v dvoboju z Usnarjem na igrišču na Vrhniki (1:0). V prihodnjem kolu bo v Kranju gostovala ekipa Save (Tacen), Lesce bodo nasopile v Hrastniku, LTH pa se bo pomerila z ekipo Adrije v Mirnu.

Ob tidesetletnici škofjeloškega muzeja

Nova krajevna zbirka v Železnikih

Šlovesnost v razstavnih galerijah — Obiskovalci Plavčeve hiše posebno navdušeni nad številnimi maketami in modeli

Škofja Loka, 1. septembra — Več sto prebivalcev Selške doline in gostov se je včeraj popoldne zbralo pri Plavčevi hiši v Železnikih, v kateri so odprli veliko krajevno muzejsko zbirko. Njeno jedro predstavljajo številni predmeti in dokumenti ter modeli in makete, ki govorijo o nekdanji razgibani železarski dejavnosti na področju tega kraja. Mimo tega pa železnikarska zbirka zajema še razstave o lesnem in gozdnem gospodarstvu in čipkarstvu ter pregled sedanjih gospodarskih organizacij.

Veliko navdušenje, s katerim so si včerajšnji prvi obiskovalci muzejskih prostorov ogledovali razstavljene predmete, je najboljši dokaz, da so njihovi uredniki pri svojem delu najbolj uspeli. Posebno pohvalo si zaslužijo zaradi številnih maket in modelov, ki povsem nazorno prikazujejo na primer delo v nekdanjih žebeljarskih kovačnicah, v rudniku, pri plavžu, v fužini ali na starih žagah. Privlačna posebnost včerajšnje otvoritve je bilo delo čipkaric in sodarjev, ki so ob svojih razstavah pridno delali in tako vsakomur pokazali, kakšni sta ti domači obrti, ki hitro izumirata.

Kot je znano, je nova krajevna muzejska zbirka v Železnikih predvsem plod prizadevnega dela tamkašnjega pododbora škofjeloškega muzejskega društva, prav posebno veliko zaslug zanjo pa ima njegov predsednik Niko Zumer. Čeprav ta pododbor deluje šele pet let, pa je želja po ohranjanju starih izročil tu stara že dolga desetletja. Zanimivo je, da so pred drugo svetovno vojno v Železnikih preprečili predvideno rušenje starega plavža, ki je ugasnil v začetku našega stoletja. Na njihovo pobudo je banovinska vlada izdala poseben odlok o prepovedi, ki velja za prvi oblastveni akt

o zaščiti tehniških spomenikov v Sloveniji.

Ureditev muzejske zbirke je delno omogočila tudi občinska skupščina Škofja Loka, ki je odkupila potrebne prostore v Plavčevi hiši za škofjeloški muzej.

Včerajšnji kulturni dogodek v Železnikih je sodil v okvir praznovanja 30-letnice škofjeloškega muzeja. V galeriji na loškem gradu je bila dopoldne svečana proslava, na kateri se je zbralo okoli 200 občanov muzejskega društva, predstavnikov sorodnih ustanov in občine ter številnih vidnih kulturnih delavcev naše republike. O nastanku, razvoju in načrtih muzeja so govorili dr. Pavle Blaznik, ki je že od ustanovitve naprej predsednik škofjeloškega muzejskega društva, podpredsednik prof. France Planina in direktor muzeja prof. Andrej Pavlovec. Na prireditvi so sodelovali tudi domači pevci, ob njenem zaključku pa je dr. Emilijan Cevc predaval o umetnosti na loškem področju.

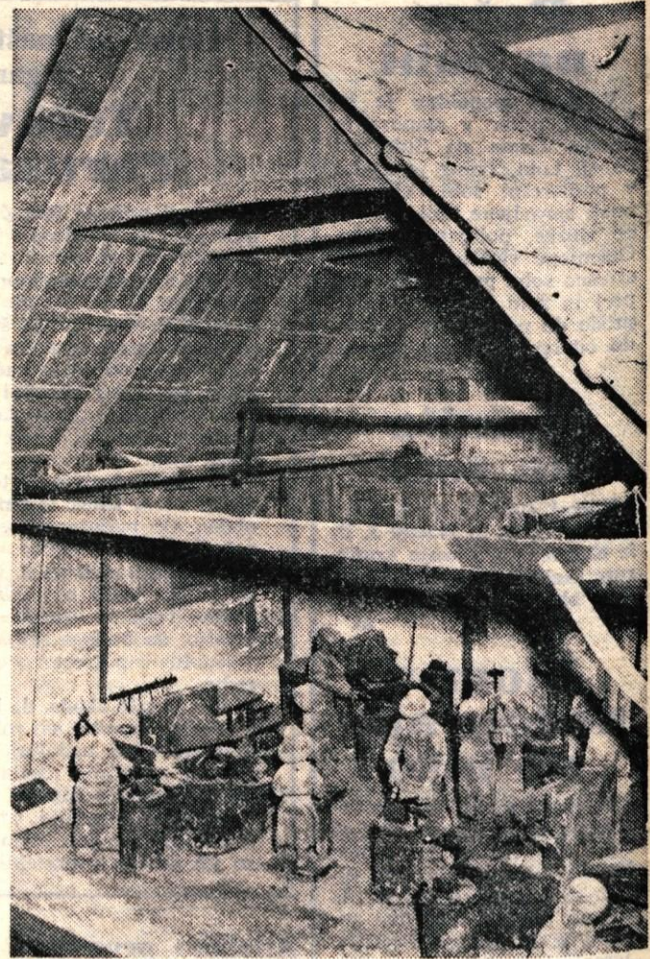
Zamisel o ustanovitvi muzeja v Škofji Loki je prišla iz vrst profesorjev, ki so bili doma v tem mestu. Za takratne razmere je bila zelo pogumna, saj so imela tedaj svoje muzeje le 4 slovenska mesta. V letu 1936 so v Loki ustanovili muzejsko društvo,

ki je privrženo domačemu kraju in z neizbrpno požrtvovalnostjo takoj začelo zbirati dokumente in predmete o nekdanjem in tedanjem življenju delovnih ljudi. Tri leta za tem, zadnje nedelje avgusta, torej tik pred začetkom druge svetovne vojne, pa so muzej že lahko odprli. Od tedaj naprej je stalno (razen med vojno) doživljal nagel vzpon, posebno pa je zaživel pred desetletjem, ko je dobil prostore v gradu. Škofjeloški muzej je sedaj ugledna kulturna ustanova, ki se ponaša z bogatimi stalnimi zbirkami o naravi in človeku na loškem ozemlju. Lani si jih je ogledalo že 22 tisoč ljudi. Muzej pa se vse bolj uveljavlja tudi kot središče kulturnega življenja svoje občine, ki se posebno odlikuje po razgibani likovni dejavnosti.

M. S.

Italijanski turisti na Beli

V nedeljo je obiskalo Belo pri Predvoru 100 turistov iz Trsta. V gostilni Markun so jim pripravili kosilo, folklorna skupina iz Predvorja pa jim je pokazala nekatere stare navade ob ženitvi in gorenjske ljudske ples. Gostje so bili nad programom navdušeni in so na koncu vsi skupaj veselo zaplesali in zapeli.

Maketa vigenca, ki jo vidimo na posnetku, kakor tudi makete vseh ostalih železarskih objektov, razstavljenih v novem muzeju v Železnikih, so izredno natančno izdelane kopije nekdanjih fužinarsko-železarskih naprav. — Foto: F. Perdan

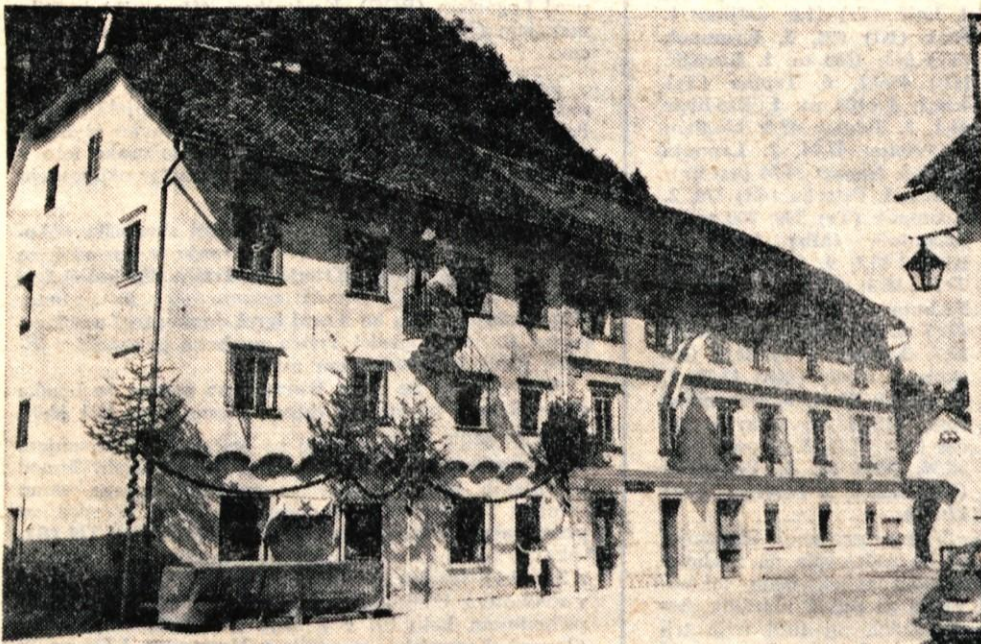
Vodstvo slovenskega zdravniškega društva proti uvedbi zasebne zdravniške prakse

O predlogu, da bi pri nas uvedli zasebno zdravniško prakso in ordinacije za samoplačnike, je razpravljalo tudi vodstvo slovenskega zdravniškega društva. Strinjali so se s stališčem slovenskega sindikalnega vodstva, katero je odločno proti uvedbi zasebne zdravniške prakse in legalizaciji ordinacij za samoplačnike.

Ker postajajo zahteve po zasebnih ordinacijah vse glas-

nejše, so se na društvu odločili, da organizirajo diskusijske sestanke, na katerih bodo preučili to vprašanje. Ti sestanki bodo odprti in bodo velika pomoč vodstvu zdravniškega društva pri izdelavi dokončnih stališč o zdravstvenem varstvu. Le-te bodo posredovali skupščini SRS še pred sprejetjem zakona o zdravstvu.

J. K.

Prenovljena Plavčeva hiša, v kateri so železnikarji uredili svoj novi muzej. Razstavnih prostorih zavzemajo pritličje in prvo nadstropje. — Foto: F. Perdan

Klasično Brnik

Razen redne letalske proge Ljubljana—Beograd—Titograd, na kateri vozi DC-9 ali DC-6B, bodo letala letela proti pomembnim evropskim letalskim središčem in vozliščem. Včeraj sta dve letali, IL-18 in caravela, odpeljala 137 izseljencev v Amsterdam oziroma proti Atenam. Tudi danes je 60 izseljencev orjaški iljušin odpeljal v Milano, 86 pa v Amsterdam. V torek, 9. septembra, bo na brniškem letališču spet pristal Boeing-707, last kanadske letalske družbe Wardair Canada. Z njim se bo med oblake dvignilo 183 izseljencev.

Tudi ostali dnevi do 15. septembra bodo zasedeni. Kaže, da je za letališke delavce delovni dan kar dolg, saj se promet začne že pred šesto uro zjutraj, konča pa pozno zvečer. Kdaj pa je treba na delo tudi sredi noči, ob njih, dveh ali treh.

J. K.